

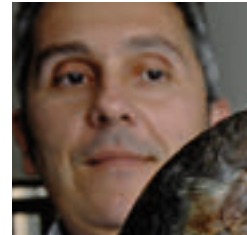
Ljeto na
MEFST-u

STR.6-7

Svjetski
filozofski
kongres

STR. 18

Nagrada HAZU
profesoru
Jakovu Dulčiću

STR. 22

god V.
broj 45.
26. kolovoza
A.D. 2013.
www.unist.hr

universitas

list Sveučilišta u Splitu

Europsko zlato i bronca

str.9-16

Natječaj za

868

slobodnih
studijskih
mjest

str.2-3

Odluka o
postupku
izbora
članova
senata
Sveučilišta
u Splitu

str.24

impressum ♦ universitas ♦ list Sveučilišta u Splitu ♦ **urednički kolegij** ♦ Franka Babić ♦ Petar Bačić ♦ Aleksandra Banić ♦ Tomislav Čizmić-
Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Jelena Matešić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perković (Zagreb) ♦ Mari-
ja Plazonić ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Petra Šimundić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ **fotografije** ♦ cropix ♦ **glavni urednik** ♦ Duško Čizmić Marović ♦ **izdavač** ♦
Sveučilište u Splitu ♦ **za izdavača** ♦ prof.dr.sc.Ivan Pavić, rektor ♦ **adresa redakcije** ♦ Livnjska 5/IV ♦ tel 021/558 263 ♦ fax 021/558
262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

868 SLOBODNIH MJESTA

u jesenskom upisnom roku za akademsku godinu 2013./2014.

Na temelju članka 77. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07) i članka 124. Statuta Sveučilišta u Splitu, Sveučilište u Splitu, sukladno odluci Senata od 29. travnja 2013. godine raspisuje

NATJEČAJ

za upis studenata u I. godinu preddiplomskog sveučilišnog, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog
te stručnog studija u jesenskom upisnom roku za akademsku godinu 2013./2014.

OPĆI DIO

1. Ovim Natječajem određuju se uvjeti prijave i upisa u I. godinu preddiplomskog sveučilišnog, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog te stručnog studija na sastavnicama Sveučilišta u Splitu u statusu redovitih i izvanrednih studenata u akademskoj godini 2013./2014.

2. Na Natječaj se pod jednakim uvjetima mogu prijaviti državljani RH te državljani država članica EU. Ova se odredba primjenjuje ako Republika Hrvatska, prije upisa, postane članica EU.

3. Pravo upisa na studij pristupnici ostvaruju ovisno o broju postignutih bodova u razredbenom postupku koji se provodi u okviru državne mature.

4. Razredbeni postupak za upis provodi se prema Kalendaru objavljenom u brošuri „Prijava ispita državne mature 2012./2013. i prijave za upis na studijske programe“. Razredbeni postupak u jesenskom roku provodi se samo za one studije na kojima je ostalo slobodnih mjesta nakon završenih upisa u ljetnom roku.

5. Izravan upis na studij u statusu redovitih studenata, pod uvjetom da polože državnu maturu i zadovolje eventualne dodatne provjere znanja, vještina i sposobnosti, ostvaruju:

- hrvatski branitelji iz Domovinskog rata,
- HRVI iz Domovinskog rata,
- djeca smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata,
- djeca zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata,
- djeca 100%-tnih HRVI iz Domovinskog rata prve skupine,
- osobe sa 60% i više tjelesnog oštećenja.

Potvrde kojima se dokazuje pripadnost pojedinoj od navedenih kategorija moraju biti izdane u Republici Hrvatskoj i dostavljaju se (u izvorniku ili ovjerenom preslici) najkasnije do roka navedenog u Kalendaru, isključivo preporučenom poštom.

Potvrde o pravu prednosti dostavljaju se na adresu: Agencija za znanost i visoko obrazovanje, Središnji prijavni ured, Donje Svetice 38, 10000 Zagreb.

PRIJAVE ZA UPIS I RAZREDBENI POSTUPAK

1. Prijave za upis na studij obavljaju se na mrežnoj stranici www.postani-student.hr putem koje se pristupa Nacionalnom informacijskom sustavu prijava na visoka učilišta (NISpVU), sustavu pomoću kojeg kandidati prijavljuju polaganje ispita državne mature i prijavljuju se za upis na odabrane studije.

2. Za pristupnike koji završavaju srednjoškolsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj u šk. god. 2012./2013. dokumente i podatke u sustav NISpVU unosi Središnji prijavni ured Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Pristupnici koji su završili srednjoškolsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj prije 2010. godine, kao i oni koji su srednjoškolsko obrazovanje završili u inozemstvu dužni su Središnjem prijavnom uredu predati traženu dokumentaciju radi upisa podataka u sustav NISpVU.

3. Svi su pristupnici dužni provjeriti ispravnost svojih dokumenata i podataka unesenih u NISpVU te u slučaju netočnosti zatražiti njihovo ispravljanje.

4. Dodatne provjere posebnih znanja, vještina i sposobnosti za upis na pojedine studije Sveučilišta u Splitu provode sastavnice prema uvjetima objavljenim na njihovim web stranicama.

5. Rezultate državnih i nekih međunarodnih natjecanja, koji se vrednuju za upis na pojedine studije prema uvjetima u posebnom dijelu natječaja, unosi u NISpVU Središnji prijavni ured. Podatke o gradskim, županijskim, ostalim međunarodnim natjecanjima i svim ostalim natjecanjima koja vrednuju neke sastavnice, u sustav unose same sastavnice. Pristupnici su dužni dokaze o sudjelovanjima na istima dostaviti sastavnicama do propisanog roka.

TROŠKOVI DODATNIH PROVJERA ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI

Detaljnije obavijesti o dodatnim provjerama posebnih znanja, vještina i sposobnosti nalaze se u posebnom dijelu ovog natječaja. Troškovi dodatne provjere znanja:

- Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije za studij Arhitekture - 400,00 kn,
- Kineziološki fakultet za studij Kineziologije - 200,00 kn,
- Umjetnička akademija za sve studije - 300,00 kn.

Visinu iznosa troškova razredbenog postupka za pristupnike koji nisu u sustavu državne mature određuju sastavnice vlastitim odlukama.

ŠKOLARINA

Redoviti studenti državljani RH i državljani država članica EU koji u akademskoj godini 2013./2014. po prvi puta upisuju prvu godinu preddiplomskog sveučilišnog, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog te stručnog studija ne plaćaju participaciju u troškovima studija, osim za posebne studije koji se izvode na engleskom jeziku.

Iznos i uvjeti plaćanja participacije u sljedećim akademskim godinama studija utvrđeni su Odlukom Senata Sveučilišta u Splitu od 17. rujna 2012. i Ugovorom o punoj subvenciji participacije redovitih studenata u troškovima studija u akademskim godinama 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015. koji je s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta potpisan 11. prosinca 2012., a objavljeni su na web stranicama Sveučilišta <http://www.unist.hr/Zastudente/Dokumenti/tabid/107/Default.aspx>

Izvanredni studenti plaćaju participacije kako slijedi:

- Ekonomski i Pravni fakultet – 7.000,00 kn;
- Kineziološki fakultet – 10.800,00 kn;
- Pomorski fakultet – 8.000,00 kn;
- Sveučilišni odjel za stručne studije za studije: Trgovinsko poslovanje te Računovodstvo i financije – 7.000,00 kn;
- Sveučilišni odjel za stručne studije za studije: Elektronika, Elektroenergetika, Informacijska tehnologija te Konstrukcijsko strojarstvo – 8.000,00 kn.

Iznos participacije za redovite studente koji nisu državljani RH ili država članica EU plaća se u iznosima kako slijedi:

- za studije iz područja društvenih, humanističkih i interdisciplinarnih znanosti - 7.000,00 kn;
- za studije iz područja prirodnih, tehničkih i biotehničkih znanosti - 8.000,00 kn;
- za studije iz područja biomedicine i zdravstva te umjetničkog područja - 10.000,00 kn.

Studenti koji nisu državljani RH ili država članica EU u sljedećim godinama studija plaćaju utvrđene školarine bez obzira na ostvarene ECTS bodove u prethodnoj akademskoj godini.

UPISI

1. Svi pristupnici za upis na pojedini studij rangiraju se prema ostvarenim bodovima u razredbenom postupku koji se provodi u okviru državne mature te eventualnim dodatnim provjerama znanja, vještina i sposobnosti.

2. Pravo na upis stječu pristupnici koji putem sustava NISpVU potvrde namjeru upisa na odabrani studij prema redoslijedu na rang-listi do popunjavanja upisne kvote.

3. Osobe s pravom izravnog upisa koje su na razredbenom postupku:

- rangirane unutar upisne kvote, upisuju se unutar upisne kvote,
- rangirane izvan upisne kvote, upisuju se izvan upisne kvote.

4. Upisi će se provoditi tijekom rujna 2013. godine.

5. Pristupnik koji ne iskoristi pravo na upis u roku u kojem je to pravo stekao, gubi pravo upisa.

6. Pristupnici prije upisa obvezno podmiruju troškove upisa.

7. Detaljnije obavijesti o provedbi, mjestu i vremenu upisa oglašene su na web stranicama sastavnica.

8. Za upis je potrebno priložiti sljedeće dokumente:

- izvornik (original) svjedodžbe o položenoj državnoj maturi,
- izvornik (original) rodno lista,
- izvornik (original) domovnice ili drugog dokaza o državljanstvu,
- dvije fotografije veličine 35mm x 45mm,
- potvrdu o prebivalištu (preslika osobne iskaznice za pristupnike s područja Splita),
- uplatnicu kojom se potvrđuje uplata troškova upisa redovitih i izvanrednih studenata (indeks i obrasci za upis) u iznosu od 400,00 kn,
- za izvanredne studente, uplatnicu kojom se potvrđuje uplata školarine.

TROŠKOVI UPISA

Sve sastavnice Sveučilišta za troškove upisa naplaćuju 400,00 kn. Troškovi upisa uključuju troškove upisnih materijala, indeksa, studentske iskaznice te:

- članstva u Sveučilišnoj knjižnici od 50,00 kn,
- osiguranje studenta u iznosu od 30,00 kn,
- financiranje rada Studentskog zbora Sveučilišta u iznosu od 30,00 kn,
- financiranje rada Studentskog zbora sastavnice u iznosu od 15,00 kn.

Slobodna mjesta u jesenskom upisnom roku za akademsku godinu 2013./2014.

Preddiplomski i integrirani sveučilišni studiji

Naziv studija	Redoviti	Izvanredni	Ukupno
Ekonomski fakultet	24	30	54
Ekonomija	17	16	33
Poslovna ekonomija	5	11	16
Turizam	2	3	5
Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje	23	0	23
Elektrotehnika i informacijska tehnologija	3	0	3
Strojarstvo	5	0	5
Računarstvo	0	0	0
Industrijsko inženjerstvo	1	0	1
Brodogradnja	7	0	7
Filozofski fakultet	6	0	6
<i>Jednopedmetni studiji</i>	5	0	5
Integrirani preddiplomski i diplomski Učiteljski studij	1	0	1
Sociologija	4	0	4
Rani i predškolski odgoj	0	0	0
<i>Dvopedmetni studiji</i>	1	0	1
Engleski jezik i književnost	0	0	0
Filozofija	0	0	0
Hrvatski jezik i književnost	1	0	1
Pedagogija	0	0	0
Povijest	0	0	0
Povijest umjetnosti	0	0	0
Talijanski jezik i književnost	1	0	1
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije	25	0	25
Arhitektura	25	0	25
Građevinarstvo	0	0	0
Geodezija i geoinformatika	0	0	0
Katolički bogoslovni fakultet	0	0	0
Teološko-katehetski	0	0	0
Integrirani preddiplomski i diplomski studij Filozofsko-teološki	0	0	0
Kemijsko-tehnološki fakultet	7	0	7
Kemijska tehnologija, smjer Kemijsko inženjerstvo	3	0	3
Kemijska tehnologija, smjer Zaštita okoliša	2	0	2
Kemija	2	0	2
Integrirani preddiplomski i diplomski studij Farmacija	0	0	0
Kineziološki fakultet	0	0	0
Kineziologija	0	0	0
Medicinski fakultet	0	0	0
Integrirani preddiplomski i diplomski studij Dentalna medicina	0	0	0
Integrirani preddiplomski i diplomski studij Medicina	0	0	0
Integrirani preddiplomski i diplomski studij Medicina na engleskom jeziku	0	0	0
Pomorski fakultet	28	44	72
Pomorska nautika	7	15	22
Brodstrojarstvo	3	14	17
Pomorske elektrotehničke i informatičke tehnologije	7	0	7
Pomorske tehnologije jahta i marina	8	7	15
Pomorski menadžment	3	8	11
Pomorski sustavi i procesi	0	0	0
Pravni fakultet	16	109	125
Integrirani preddiplomski i diplomski studij Pravo	16	109	125
Prirodoslovno-matematički fakultet	71	0	71
Informatika i tehnika	1	0	1
Fizika i informatika	18	0	18
Inženjerska fizika, Termodinamika i mehanika	16	0	16
Nutricionizam	0	0	0
Informatika	1	0	1
Matematika	0	0	0
Matematika i fizika	9	0	9

Matematika i informatika	14	0	14
Biologija i kemija	0	0	0
Fizika	12	0	12

Sveučilišni odjel za studije mora	0	0	0
Biologija i ekologija mora	0	0	0
Morsko ribarstvo	0	0	0

Sveučilišni odjel za zdravstvene studije	2	0	2
Sestrinstvo	0	0	0
Primaljstvo	2	0	2
Fizioterapija	0	0	0
Radiološka tehnologija	0	0	0
Medicinsko laboratorijska dijagnostika	0	0	0

Umjetnička akademija	46	0	46
Slikarstvo	4	0	4
Kiparstvo	3	0	3
Film i video	4	0	4
Dizajn vizualnih komunikacija	3	0	3
Integrirani preddiplomski i diplomski studij Konzervacija – Restauracija	0	0	0
Likovna kultura i likovna umjetnost	3	0	3
Glazbena pedagogija	9	0	9
Glazbena teorija	2	0	2
Puhački instrumenti; smjer: Flauta	0	0	0
Puhački instrumenti; smjer: Klarinet	2	0	2
Puhački instrumenti; smjer: Saksofon	0	0	0
Glasovir	2	0	2
Gudački instrumenti; smjerovi: Violina	3	0	3
Gudački instrumenti; smjerovi: Viola	3	0	3
Gudački instrumenti; smjerovi: Violončelo	3	0	3
Kompozicija	0	0	0
Solo pjevanje	3	0	3
Gitara	1	0	1
Gluma	1	0	1

UKUPNO SVEUČILIŠNI STUDIJI	248	183	431
-----------------------------------	------------	------------	------------

Stručni studiji

Naziv studija	Redoviti	Izvanredni	Ukupno
Ekonomski fakultet	9	14	23
Management malog poduzeća	7	12	19
Turističko poslovanje	2	2	4

Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje	6	0	6
Elektrotehnika	0	0	0
Strojarstvo	0	0	0
Brodogradnja	5	0	5
Računarstvo	1	0	1

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije	0	0	0
Građevinarstvo	0	0	0

Kemijsko-tehnološki fakultet	3	0	3
Kemijske tehnologije: Kemijska tehnologija i materijali	1	0	1
Kemijske tehnologije: Prehrambena tehnologija	2	0	2

Kineziološki fakultet	0	111	111
Kineziologija	0	111	111

Pravni fakultet	11	149	160
Upravnopravni studij	11	149	160

Sveučilišni odjel za stručne studije	12	122	134
Ekonomija; smjer: Računovodstvo i financije	0	38	38
Ekonomija; smjer: Trgovinsko poslovanje	5	36	41
Elektroenergetika	2	15	17
Elektronika	0	11	11
Informacijska tehnologija	0	12	12
Konstruktivsko strojarstvo	5	10	15

UKUPNO STRUČNI STUDIJI	41	396	437
-------------------------------	-----------	------------	------------

UKUPNO SVEUČILIŠTE U SPLITU	289	579	868
------------------------------------	------------	------------	------------

Nove historiografske spoznaje iz antičke i srednjovjekovne povijesti hrvatskih zemalja

U Splitu je u Organizaciji Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu te Agencije za odgoj i obrazovanje održan već drugi po redu Međužupanijski stručni skup učitelja i nastavnika povijesti Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije pod naslovom Nove historiografske spoznaje iz antičke i srednjovjekovne povijesti hrvatskih zemalja. Na skupu je sudjelovalo oko 180 učitelja i nastavnika povijesti iz naših četiriju dalmatinskih županija. Tako je i ovaj put, i ovakvim sjajnim odzivom, potvrđena izvrsna suradnja Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu te Agencije za odgoj i obrazovanje s čije strane osobito valja apostrofirati veliki angažman, pomoć i trud oko svega ovoga njezine više savjetnice za povijest prof. Lorande Miletić.

Održavanje trećeg po redu ovakvog skupa najavljeno je za lipanj sljedeće 2014. godine u kojoj i studij povijesti u Splitu obilježava svojih deset godina postojanja unutra kojih, kao svoju posebnu misiju vidi upravo suradnju s nastavnicima i učiteljima povijesti, u našem gradu regiji ali i šire, pomoć u njihovom cjeloživotnom daljnjem stručnom i profesionalnom usavršavanju te njihovoj daljnjoj afirmaciji u složenim uvjetima europskog obrazovnog prostora kojeg je i Hrvatska sastavni dio.

TEME I PREDAVAČI:

- **Novi pogledi na nastanak Dioklecijanove palače u Splitu. O pronalasku natpisa careve žene Aurelije Priske u Saloni, Ivan Matijević, Filozofski fakultet u Splitu, Odsjek za povijest**
- **Poleogeneza ranosrednjovjekovnog Splita u svjetlu novih istraživanja, Ivan Basić, Filozofski fakultet u Splitu, Odsjek za povijest**
- **Srednjovjekovni dalmatinski obrti i obrtnici, Tonija Andrić, Filozofski fakultet u Splitu, Odsjek za povijest**
- **Mletačka politika prema Levantu i odnosi s Genovom u 13. i 14. st., dr. sc. Dragan Markovina, Filozofski fakultet u Splitu, Odsjek za povijest**
- **Pogled na poljoprivredu dalmatinske unutrašnjosti u dugom trajanju, Marko Rimac, Filozofski fakultet u Splitu, Odsjek za povijest**

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
raspisuje

NATJEČAJ

1. za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docent i odgovarajuće radno mjesto za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, znanstvena grana Nosive konstrukcije;
2. za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor i odgovarajuće radno mjesto s 50 punog radnog vremena za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Arhitektura i urbanizam, znanstvena grana Povijest i teorija arhitekture i zaštita graditeljskog naslijeđa;
3. za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor i odgovarajuće radno mjesto za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, znanstvena grana Hidrotehnika

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola.

Prijave se podnose tajništvu Fakulteta osobno ili poštom u roku od 8 dana od dana objave natječaja, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Ulica Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj -.

Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 63/11), a uz prijavu na natječaj treba u 2 primjerka priložiti:

- životopis
- presliku diplome
- presliku domovnice
- opis nastavne i stručne djelatnosti
- popis znanstvenih i stručnih radova

Osobe koje podnesu nepotpune i nepravodobne prijave ne smatraju se kandidatima prijavljenim na natječaj.

Ljetna tvornica znanosti

73 djece i mladih na MedILS-u

Od jeseni kreće i projekt Edukacijskih laboratorija (EduLab) unutar kojeg bi učenici s mentorima mogli raditi na dugotrajnijim istraživanjima, a koji je osvojio Google RISE nagradu

Piše:

KRISTIAN NAKIĆ

U Mediteranskom institutu za istraživanje života (MedILS) u Splitu se od 24. srpnja do 4. kolovoza, već sedmo ljetno održala Ljetna tvornica znanosti. LjTZ je znanstveno-edukacijski projekt namijenjen učenicima od 9 do 18 godina koji proučavajući znanost kroz istraživanje, druženje i zabavu s mladim znanstvenicima i drugim učenicima svoje ljetno žele kreativno začiniti i upotpuniti. Pored MedILS-a, Ljetna tvornica znanosti se održava također i u Čakovcu, te u Samoboru, a svime koordinira voditelj Ivan Novosel, mladi profesor fizike i informatike, koji upućuje: "Na ljetnoj tvornici znanosti svake godine se trudimo raditi sve bolje radionice, ali i raditi sa sve više djece. Ove godine je na radionicama u Splitu sudjelovalo najviše mladih do sada - čak 73. U usporedbi na prvim radionicama imali smo samo njih 30, a prošle godine sudjelovalo je njih 61."

Radionice i predavanja

Projekt je koncipiran tako da mentori, pretežno mladi studenti, dizajniraju vlastite radionice na kojima se tijekom sedmodnevnih aktivnosti djeca susreću s određenim znanstvenim problemom iz prirodoslovlja. Djeca, uz pomoć svojih mentora, timskim radom trebaju stvoriti originalno rješenje ovog problema čime kroz interaktivan i zabavan proces proučavanja svijeta oko sebe mogu razvijati intelektualne i kreativne sposobnosti. O ovome rado svjedoči sudionik Toma Boljat: "Ljetna tvornica je bila jako zabavna, svaki put steknem nove prijatelje! Mentori su odlični. Naučio sam jako puno o matematici i o novim umjetnicima koji slikaju simetrično." Tominog brata Marka vrlo je dojmila radionica "007, samo za tvoje oči": "Jakom se svjedelo to što smo učili o oku iz prve ruke i to što smo vidjeli kako to izgleda zapravo, a ne samo iz knjige." Za ovakav rad splitski MedILS je omogućio idealan ambijent i

radne uvjete u visokoopremljenim predavaonama.

Obzirom da nijedna godina na Ljetnoj tvornici znanosti ne bude ni nalik prethodnoj, ove godine uvele su se novosti. Svakodnevno radno vrijeme radionica običavalo je od 9 do 16 sati, no ovog puta 16h nije značilo i kraj aktivnosti na LjTZ-u. 30.7. dr.sc. Frano Barbir održao je predavanje "Vodik - gorivo budućnosti", sljedeće večeri dr.sc. Jerko Markovina pričao je o (i)racionalnosti kod donošenja kupovnih odluka, dok je večer nakon dr.sc. Ivana Bilić govorila o vezi znanosti i poduzetništva. Na kraju je Bojan Markičević, profesionalni komunikator znanosti održao svoje izlaganje o velikim brojevima i omjerima, gdje je ljude šokirao brojnim nulama na velikoj i maloj skali preko uobičajenih činjenica, kao što su veličina atoma, udaljenosti raznih objekata u svemiru, njihova veličina... Ova popularno-znanstvena predavanja bila su be-

splatna i otvorena za javnost, te je u planu da se ovakav ciklus učini i dijelom tradicije.

Edukacija mentora

Korisna novina u vanradioničkom razdoblju ove godine bila su predavanja i doedukacija samih mentora. Kako za djecu, tako se za mentore nastoji stvoriti plodno tlo za poticanje proaktivnosti, kreativnosti i razvijanje raznih potrebnih vještina. Meri Bilan i Bojan Markičević osmislili su ciklus radionica na kojima su mentori razvijali vještine potrebne za vođenje projekata, te izvođenje javnog nastupa, budući da se radi mahom o studentima prirodoslovnih područja koji imaju afinitet jednog dana baviti se znanosti i edukacijom. Dogodine se planira pojačati program ovakvih radionica, budući su se pokazale korisnima.

Tokom radnog vremena radionica dade se vidjeti svašta, samone učenike koji mirno sje-

de za svojim školskim klupama. Pa čak i kad se radi o matematičarima i fizici, mentorice Andrea Rumenjak i Kristina Pisk uspjele su bez imalo muke svoje sudionike natjerati na igranje nogometa ne bi li proučavali matematiku i fiziku koja se skriva iza tih vratolomija, uz pomoć računara, grafova i programa. Damjan Jelić svojim je sudionicima pomagao izraditi solarni kolektor, ali ih nije pustio u pilanje, savijanje i bojenje prije nego su se kroz pokuse upoznali s fizikalnim zakonitostima zbog kojih kolektor uopće funkcioni- ra onako kako želimo.

Nouobičajenidnevni ritam radionica s djecom i entuzijazam mentora ne bi se dao svesti u nekoliko paragrafa teksta, čak ni u uobičajenih sedam dana rada. Stoga je u planu od jeseni, školske godine 2013./2014. krenuti s projektom Edukacijskih laboratorija (EduLab) u kojima bi se proširile aktivnosti dosadašnjih radionica, gdje bi učenici s njihovim mentorima mogli raditi na dugotrajnijim istraživanjima. Ljetna tvornica znanosti prijavila je ovaj projekt na natječaj Google RISE-a, te osvojila nagradu u konkurenciji s 800 projekata iz cijelog svijeta. Svi zainteresirani za sudjelovanje na EduLabu mogu se javiti Kristianu Nakiću preko stranice www.tvornica-znanosti.org.

Naučiti jezik, upoznati i doživjeti Hrvatsku

Ljetna škola hrvatskog jezika i kulture na Filozofskom fakultetu okupila je 34 polaznika iz čak 16 zemalja

Piše:
MAJA PEJKOVIĆ-KAČANSKI

Djelatnici Filozofskog fakulteta u Splitu „ne miruju“ ni tijekom vrućih ljetnih mjeseci. I ovoga srpnja organizirali su Ljetnu školu hrvatskog jezika i kulture koja nudi intenzivan program učenja hrvatskoga jezika za strane polaznike. Učenje hrvatskoga jezika u Splitu tijekom ljetnih praznika, obogaćeno vrlo sadržajnim kulturnim programom, ima tradiciju dugu sedam godina jer je pr-

va Ljetna škola na splitskom Filozofskom fakultetu održana u srpnju 2007. godine.

Jezik, kulturni sadržaji, terenska nastava

Tijekom šest godina uspješnoga izvođenja programa Ljetne škole, u njezinu radu sudjevala su ukupno 104 inozemna polaznika i polaznice. Ljetna škola hrvatskog jezika i kulture na Filozofskom fakultetu u Splitu tijekom godina prerasla je u program prikladan svima koji žele upoznati i doživjeti zemlju čiji jezik uče, steći ili proširiti svoje postojeće znanje o

njoj, naučiti ili dodatno usavršiti hrvatski jezik. Osim akademske nastave, polaznicima je omogućen posjet muzejima, galerijama, kazališnim predstavama, koncertima i svim ostalim kulturnim događajima i aktivnostima u gradu Splitu i okolici. Uz jezičnu nastavnu aktivnost Škole, polaznici upoznaju razne kulturne i obrazovne ustanove, obilaze Split i odlaze na organizirane izlete. Program kulturnih sadržaja i obavezne terenske nastave sastavni je dio akademskog dijela Škole koji je organiziran u obliku izvannastavnih aktivnosti,

a tijekom trajanja intenzivnog programa učenja hrvatskoga jezika.

Ovogodišnja Ljetna škola hrvatskog jezika i kulture, doznajemo od profesora Josipa Lasića sa Filozofskog fakulteta, uspješno je održana od 1. do 19. srpnja. Okupila je 34 polaznika iz 16 europskih i prekomorskih zemalja. Inozemni polaznici prošli su program u trajanju od 75 sati hrvatskog jezika na razini ovisnoj o svojem predznanju. Sudionike su, na početku Ljetne škole otvorene na drevnom Peristilu, pozdravili prof.dr. sc. Marko Trogrlić, dekan splitskog Filozofskog fakulteta, prof.dr.sc. Aleksandar Jakir prodekan za znanost i međunarodnu suradnju te Tamara Ljubičić,

voditeljica Odjeljka za međunarodnu suradnju Filozofskog fakulteta.

Sedam godina rada

Za Ljetna škola hrvatskog jezika i kulture prepoznata je i kao kvalitetan međunarodni program na splitskom Sveučilištu. Prof. Josip Lasić naglašava kako je namijenjena mladeži hrvatskog podrijetla ali i svim drugim stranim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoja znanja o našoj državi, naučiti ili pak usavršiti hrvatski jezik. Sedam godina njezinog rada garancija je kvalitete koju pruža polaznicima. Jezični dio programa i ove godine pripremili su iskusni predavači inojezičnoga hrvatskoga profesorica Josipa

Korljan i profesor Josip Lasić. Akademski program obuhvaća 75 školskih sati nastave: 60 sati obvezne nastave hrvatskog jezika i 15 sat terenske nastave. Jezična nastava sastojala se od odvojenih gramatičkih i lektorskih sati. Znanje hrvatskog jezika dijelilo se na tri razine: početnu, srednju i naprednu. Program terenske nastave sastavni je dio Ljetne škole hrvatskog jezika i kulture, a podrazumijeva akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti na stručno vođenim studijskim izletima. Polaznici koji su položili završne ispite dobili su diplomu Filozofskog fakulteta u Splitu, svjedodžbu s upisanim ocjenama i potvrdu o ostvarenim ECTS bodovima.

Svestrani gradonačelnik zlatnog doba Splita

Odsjek za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i Književni krug Split pripremaju skup „Ivo Tartaglia i njegovo doba“ koji će se održati 23. i 24. rujna 2013. u Zavodu za znanstveni i umjetnički rad HAZU-a u Splitu

Piše:
MAJA PEJKOVIĆ-KAČANSKI

Ivo Tartaglia (1880. – 1949.) odvjetnik, političar, pisac i kritičar ubraja se među najznačajnije, premda danas možda nepravedno zanemarene osobe iz novije povijesti Splita i Dalmacije. U politiku se uključio po završetku studija i povratka u Split početkom 20. stoljeća kao član Hrvatske pučke napredne stranke, a neko vrijeme uređivao je stranački list „Sloboda“. Bio je gradonačelnik Splita od 1918. do 1928. Godine. Za njegovog mandata Split doživljava značajan urbanistički i prosvjetni procvat, dobiva

elektrifikaciju, željeznički spoj sa Zagrebom te postaje najveća državna luka novostvorene Kraljevine SHS.

Predstaviti javnosti važnost Tartaglie

Nastankom Primorske banovine 1929. Ivo Tartaglia imenovan je njezinim prvim banom, ali tri godine poslije daje ostavku i približava se politici Hrvatske seljačke stranke. S istomišljenicima 1934. pokreće novine „Jadranski dnevnik“. Tartaglia je dugi niz godina obnašao razne dužnosti, poput predsjednika Jadranske straže, organizacije nastale 1922. Sa zadaćom promicanja značaja jadranske orijentacije

zemlje, a bio je i predsjednik dobrotvornih organizacija, Javne dobrotvornosti ili Caritasa. Osim zbog svog političkoga djelovanja, Tartaglia je značajan kao veliki ljubitelj i poznavalac kulture i umjetnosti te kao vlasnik najveće privatne umjetničke zbirke u Dalmaciji. U II Svjetskom ratu Talijani su ga internirali, a poslije rata komunistička ga je vlast zbog nepristajanja na suradnju osudila na sedam godina zatvora.

Prof.dr.sc. Aleksandar Jakir, organizator skupa „Ivo Tartaglia i njegovo doba“ uvjeren je kako će preko ovog znanstvenoga skupa i šira javnost spoznati veliko značenje i ulogu koju je Ivo Tartaglia imao u hrvatskoj političkoj i umjetničkoj povijesti. Uoči skupa promovirat će knjigu u izdanju Filozofskog fakulteta pod naslovom „Izabrani spisi Ive Tartaglie“ koju su uredili Aleksandar Jakir i Norka Machiedo Mladinić. Riječ je o izboru objavljenih članaka Ive Tartaglie između 1900. i 1945., podijeljenih u četiri poglavlja: 1. Kritičar umjetnosti, 2. Zalaganje za razvoj Splita i Dalmacije, 3. Političko mišljenje i 4. Pomorsko usmjerenje, za koju su Norka Machiedo Mladinić i Alek-

sandar Jakir napisali uvod.

Međuratno razdoblje

Prof. dr. Stjepan Čosić s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u svojoj recenziji rukopisa ističe kako 252 sakupljena članka zorno svjedoče o povijesti našeg grada i Domovine i pogledima splitskog gradonačelnika koji je svojom svestranom djelatnošću obilježio međuratno razdoblje. Objavljivanjem njegovih spisa, uglavnom političkih pogleda, odaje se počast zaslužnom gradonačelniku i pridonosi boljem poznavanju tadašnjih lokalnih i širih političkih, društvenih i kulturnih prilika. Prof. dr. sc. Josip Vrandečić, pročelnik Odsjeka za povijest, u svojoj recenziji naglašava da je Tartaglia kao pravnik, političar i čovjek širokih interesa pisao znalački i zanimljivo o brojnim temama iz politike, gospodarstva, pomorstva, urbanizma i kulture te da njegovi članci predstavljaju svojevrsan presjek kroz društvenu povijest Dalmacije i Splita u prvim desetljećima 20. stoljeća ali sadrže i snažan osobni pečat jednog od najobrazovanijih hrvatskih političara toga vremena.

Ljetne škole

Ljeto na MEF

Znanstvena istraživanja ne prestaju ni tijekom ljeta, a ljetne škole i radionice izvrsne su prilike za širenje znanja, uspostavljanje novih suradnja i dogovaranje novih projekata

Split treba privući međunarodne istraživače

Sudjelovala sam u Ljetnoj školi kao urednik i recenzent – bilo je to moje prvo sudjelovanje i prvi posjet Splitu. Oboje je bilo jako dobro i ugodno iskustvo. Na Ljetnoj školi najviše me oduševio entuzijazam mladih istraživača i predavača. Svi su bili jako profesionalni i puni znanja, te voljni podijeliti svoja iskustva. Polaznici i nastavnici su bili iz različitih znanstvenih područja, različitih akademskih iskustava i ideja o znanstvenom istraživanju. Usprkos tomu, bili su voljni i spremni surađivati, dijeliti iskustva, učiti o publiciranju i postupku recenzije u časopisima i identificirati načine na koje mogu unaprijediti svoja istraživanja.

Sve je to učinilo Ljetnu školu živom i interaktivnom, i pokazalo da su polaznici poletni u svojoj želji da unaprijede svoje istraživanje i ideje. Jako sam uživala u ovome iskustvu i veselim se vidjeti znanstvene članke iz Splita objavljene u međunarodnim časopisima. Isto tako sam uživala u prilici da naučim o istraživačkim interesima i hrvatskom okruženju; zanimalo me vidjeti kako sveučilište dobro koristi prostore i tijekom „tiših“ dijelova akademske godine. U Ve-

likoj Britaniji je doista postala standardna praksa da se izvan semestara organiziraju ljetne škole, radionice, seminari i akademski programi. Sigurna sam da Split na svoje sveučilište može privući međunarodne istraživače, rukovoditelje i druge profesionalce.

Nadam se da će ova Ljetna škola biti poticaj za slične programe. Split ima puno toga što može ponuditi: kulturu, povijest, ljude i ljubaznost. Otkrila sam da je Split skriveni dragulj i doista se veselim povratku u skoroj budućnosti. Sigurna sam da bi se i moje kolege isto osjećale.

Prof. Sarah Jack,
Institute for Entrepreneurship and Enterprise Development
The Management School
Lancaster University, UK

PRIREDILA:
ANA MARUŠIĆ, MEFST

Središte života Sveučilišta njegovi su studenti. Pri tom obično mislimo na preddiplomske i diplomске studente jer je njih najviše, tako da nam se čini da života Sveučilišta nakon završetka nastave i ispitnih rokova više nema. No, Sveučilište i dalje živi sa svojim nastavnicima ali i sa studentima – onima posljediplomskih studija. Ti su studenti uključeni u znanstvena istraživanja koja ne prestaju tijekom ljeta, baš kao što ne prestaje ni posao sveučilišnog nastavnika znanstvenika. Zbog toga je ljetna prava prilika za sveučilište da se posveti znanstvenom radu i izobrazbi u znanosti. Ljetne škole i radionice izvrsne su prilike za širenje znanja, uspostavljanje novih suradnja i za dogovaranje novih projekata. Na Medicinskom fakultetu tu naviku

njeguemo godinama, a neke su naše radionice postale prestižna događanja koja financira European Molecular Biology Organization (EMBO).

Ljetnu školu znanstvene komunikacije organiziraju dvije ustanove u suradnji – Sveučilište u Splitu i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, uz sufinanciranje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Kako uspješno prenijeti znanstvenu informaciju?

Ljetna škola znanstvene komunikacije je kroz niz godina postala tradicionalni forum za interdisciplinarni dijalog i suradnju, a okuplja doktorande iz svih istraživačkih područja, od biomedicine, pomorstva i kineziologije do lingvistike, informacijskih znanosti, psihologije, književnosti, etnologije, povijesti i ekonomije. Na Ljetnu školu mladi su znanstvenici došli pripremljenim člancima iz svojih

doktorata i na njima su radili sa stručnjacima i urednicima međunarodnih časopisa. Iz Splita su otišli sa znanjem publikacijskog postupka, osnovnih pravila strukturiranja znanstvenog članka i komunikacije s uredništvom časopisa, ali i bogatiji za iskustvom multidisciplinarnog istraživačkog tima. Naučili su pisati za raznoliko čitateljstvo, tj. za stručnjake različitih profila i disciplina. Danas je to jako važno jer se većina istraživanja odvija u suradnji znanstvenika više područja, tako da je potrebno znati kako uspješno prenijeti znanstvenu informaciju premošćući moguće razlike između područja.

Toga su svjesni urednici znanstvenih časopisa, tako da nije bilo teško nagovoriti kolege urednike da dođu kao predavači na Ljetnu školu: prof. Ida Raffaelli, glavna urednica Suvremene lingvistike i suorganizatorica Ljetne škole; prof. Sarah

Jack, urednica časopisa Entrepreneurship & Regional Development; prof. Elizabeth Wager, stručnjak za znanstvenu komunikaciju i donedavna predsjedavajuća krovne uredničke organizacije Committee on Publication Ethics, te doc. Darko Hren s Filozofskog fakulteta u Splitu, donedavni statistički urednik u časopisu Croatian Medical Journal.

Split dogodine domaćin konferencije EASE

Urednici časopisa svjesni su da stalno moraju razvijati svoj časopis u skladu s razvojem znanstvenog izdavaštva. Tako su se nešto prije Ljetne škole u Splitu okupili urednici hrvatskih i stranih časopisa na radionici o uspješnom vođenju časopisa.

Radionicu je opet organiziralo Sveučilište u suradnji s hrvatskim razredom Europske udruge znanstvenih urednika

Poduka u znanstvenom pisanju i uvid u rad znanstvenih časopisa

Već četvrti put sudjelujem u Ljetnoj školi znanstvene komunikacije. I uvijek je za mene to izvrsno iskustvo zbog interdisciplinarnosti pristupa koje škola pruža i nastavnicima i polaznicima. Nastavnici dolaze iz različitih disciplina i s različitim iskustvima u uređivanju časopisa, što je poučno ne samo za polaznike nego i za same urednike. Na taj način polaznici – studenti doktorskih studija dobivaju ne samo poduku u vještini znanstvenoga pisanja nego i uvid u rad znanstvenih časopisa.

Jedna od najvrjednijih odlika Ljetne škole je njezin interaktivni pristup – uvijek ima prostora za pitanja, rasprave i razmjenu znanja. Raditi četiri dana sa studentima koji su željni novih znanja i s kolegama od kojih uvijek imam priliku naučiti nešto novo je glavni razlog zašto toliko volim našu Ljetnu školu. Tijekom nje sam istodobno i nastavnik u urednik časopisa dvije stvari koje najviše volim raditi.

Prof. Ida Raffaelli, *Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*

POLAZNICI LJETNE ŠKOLE:

- Za mene je bila velika čast i zadovoljstvo sudjelovati u Ljetnoj školi znanstvene komunikacije jer je za mene mentoriranje u pripremi članka bilo od iznimne važnosti. Istodobno sam imala priliku procijeniti samu sebe i svoje znanje i naučiti teorijske modele drugih znanstvenih disciplina koje se mogu primijeniti i u kineziologiji. Na Ljetnoj školi sam surađivala s drugim kolegama na metodološkim principima koji su zajednički različitim disciplinama. Moj je mentor bila prof. Ana Marušić, koja je polaznike osvojila svojim načinom komuniciranja, stilom, jasnoćom i jednostavnošću izričaja, kao i svojom strastvenošću za prijenos svojih istraživačkih i uredničkih iskustava.

Preporučila bih svim mladim znanstvenicima da oduna ovakvu Ljetnu školu jer je iskustvo koje smo stekli jedino moguće s kolegama iz različitih istraživačkih područja.

Mirjana Milic
Kineziološki fakultet Sveučilišta u Splitu
Doktorski studij kineziologije

- Mladi asistenti i znanstveni novaci na fakultetima nisu upoznati sa svom problematikom pisanja znanstvenog članka, organizacijom istraživanja i načinom objavljivanja u znanstvenim časopisima pa im stoga ovakva škola služi kao odličan temelj na kojeg će nadograditi kasniji rad u svojim matičnim ustanovama.

Osim usvajanja znanja iz načina i metodike komunikacije u znanosti, škola služi i da se mladi znanstvenici upoznaju s kolegama iz drugih znanstvenih polja. Na taj način razmjenjuju iskustva i uspoređuju svoje polje zanimanja s drugima.

Organizatori škole su se potrudili prenijeti svoje veliko znanstveno, predavačko i etičko iskustvo na mlade znanstvenike te im time pomoći u njihovom odrastanju i sazrijevanju kao znanstvenika i budućih predavača i profesora.

Luka Mudronja, *Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu, Doktorski studij brodogradnje i pomorske tehnike, Sveučilište u Zagrebu*

ST-u

Split kao idealno mjesto za ljetne škole

Urednici znanstvenih časopisa pred sobom imaju puno izazova, te je uvijek uzbudljivo susresti ih i otkriti nove ideje i rješenja. Radionica u Splitu je omogućila skupini od 20 urednika iz Hrvatske i Velike Britanije da se sastanu i rasprave kako svoje časopise napraviti još uspješnijim u međunarodnom okružju. Polaznici su predstavljali časopise iz različitih područja, uključujući humanističke, društvene i biomedicinske znanosti, te su na radionicu donijeli puno različitih pogleda i iskustava. Raspravljali smo o različitim temama, od povećanja vidljivosti časopisa do toga da objavljuju ono što čitatelji žele čitati. Rasprave su bile vrlo živahne a iskustva već dobro razvijenih časopisa pomogla su časopisima koji su tek na početku (ili se čak tek spremaju početi). Održavanje ove radionice izvan sveučilišne akademske godine omogućilo je sudjelovanje urednicima koji većinom dolaze iz akademskog okruženja, a sveučilište je ponudilo pristupačan smještaj i prostore za radionicu. Split je idealno mjesto za svakoga jer se u njemu lako kretati i snalaziti, a fascinirajuće je mjesto za posjet (ako Vam ostane malo slobodnog vremena). Dodatna prednost naše radionice bila je da smo u podne iz ptičje perspektive mogli gledati izmjenu rimske straže i pojavljivanje cara Dioklecijana na Peristilu!

Pippa Smart, predavač EASE radionice za urednike Research Communication and Publishing Consultant PSP Consulting Appleton, Oxon, UK

Vještine važne za znanstvenu karijeru

Uvijek je zadovoljstvo vraćati se na nastavu na Sveučilište u Splitu. Uživam u poletu polaznika – kao stručnjak za komunikaciju, važno mi je razumjeti prepreke koje znanstvenici imaju u objavljivanju svojih članka, a uvijek nešto novo naučim od polaznika i predavača. U iznimno kompetitivnom znanstvenom okružju, sveučilišta su shvatila da studente trebaju opremiti ne samo znanjem nego i vještinama koje će im biti korisne u budućoj karijeri. Nadam se da će komunikacijske i publikacijske vještine pomoći doktorskim studentima u odluci o tome žele li ostati u znanosti ili ne.

Korisno je sveučilišne prostore aktivirati i preko ljetne stanke jer tako studenti imaju priliku susresti kolege izvan svoje ustanove. U Velikoj Britaniji, većina sveučilišta prepoznala je i financijske mogućnosti udomljavanja konferencija tijekom ljeta – neka čak studentski smještaj nude turistima ili organiziranim skupinama i skupovima. Na taj su način prostori i ljudi aktivni cijelu godinu i maksimalno iskorišteni.

Elizabeth Wager, PhD Visiting Professor, University of Split, Medical School Publications Consultant, Sideview, Princes Risborough, UK

- Ljetna škola znanstvene komunikacije prvenstveno je korisna polaznicima koji namjeravaju objaviti svoje radove u stranim časopisima. Mnogstvo je faktora koji utječu na prihvaćanje objavljivanja bilo da se radi o samom članku ili o popratnim poslovima o kojima se, po mom mišljenju, vodi malo računa. Autori članaka se uglavnom koncentriraju na sadržaj članka. Na ljetnoj školi velika je pozornost usmjerena na strukturu članka, koja se razlikuje ovisno o znanstvenoj disciplini, ali i o svakom konkretnom časopisu. Slanje rada trebalo bi biti popraćeno pismom uredniku, koje treba znati napisati.

ti. S obzirom da se veliki broj članaka (u poznatim časopisima) odbije ne treba odustajati već dobro proučiti ostale časopise iz područja u kojem se objavljuje i ponovno poslati rad. Svaki članak može pronaći svoj časopis, a Ljetna škola znanstvene komunikacije od velike je pomoći polaznicima da dobro napišu članak i odaberu časopis za njegovo objavljivanje!

Snježana Dimzov Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Knjižnica Filozofskog fakulteta Doktorski studij „Društvo znanja i prijenos informacija“, Sveučilište u Zadru

pony express

Američka sveučilišta tijekom ljeta

“Bi li mogao napisati nešto o tome što američka sveučilišta rade preko ljeta” upitao me je urednik Universitas. “Što rade?” Odgovor je jednostavan: “Rade.”

Piše:
IVAN DAMJANOV,
SVEUČILIŠTE KANSAS, SAD

Uspoređujući Ameriku s Europom, netko je skovao doskočicu da Europljani rade da bi živjeli, dok Amerikanci žive da bi radili. Možda to i nije u cijelosti točno, ali sve statistike ukazuju da Amerikanci uistinu rade znatno više od Europljana, i da u cijelosti imaju manje slobodnog vremena i manje plaćenih dana dopusta no stanovnici svih europskih država. Zlobnik bi mogao reći: Pa to je sasvim jasno! Ako nemaju slobodnih dana, što im preostaje no da rade! Što je najzanimljivije, oni čak i uživaju u svom radu. Brojne sociološke studije ukazuju da Amerikanci doživljavaju rad kao izvor individualne sreće, da oni većinom rade bez prigovora i da se ne tuže što toliko vremena provode na radnom mjestu. Što vrijedi za Amerikance u cjelini vrijedi, mutatis mutandis, i za sveučilišta.

Školski raspust na američki način

Na medicinskom fakultetu Sveučilišta u Kansasu moji studenti imaju dva mjeseca ljetnih praznika poslije prve godine; nakon druge godine dobiju oko mjesec dana, a između treće i završne četvrte godine dobiju samo nekoliko dana odmora. Mogao bih slobodno reći da su rijetki studenti koji u cijelosti iskoriste sve ove odobrene im praznične dane. Tijekom prvog raspusta većina ih se zaposli u laboratoriju, bolnici ili na terenskim istraživanjima. Naše sveučilište, pojedini znanstvenici koji imaju projekte, kao i brojni privatni donori skupe novca u fond za stipendije tako da brojni studenti dobiju plaću za svoj ljetni rad. Drugi rade zabadava, “zbog slave”, uglavnom kako bi ostvarili neku znanstvenu publikaciju, koja će im kasnije pomoći u natječaju za zaposlenje. Manje imućni studenti, kojima treba novac za školovanje, rade kao kono-
bary, kompjutorski tehničari, trgovački pomoćnici, pa i kao fizički radnici na gradilištima. Kao službenik dr-

žavnog sveučilišta u Kansasu, imam pravo na 4 tjedna plaćenog odsustva. Ta činjenica me svrstava među “privilegirane profesore”.

Profesori plaćeni za samo devet mjeseci godišnje

Za razliku od nas medicinara, mnogi profesori humanističkih ili prirodoslovnih struka koji rade na privatnim sveučilištima imaju ugovor na 9 mjeseci i primaju plaću samo tijekom školske godine. Preko ljeta plaća im presahne na tri mjeseca jer u to vrijeme službeno nema nastave. Mnogi od njih apliciraju za znanstvene fondove pa se s tim prihodom onda u cijelosti posvete znanstvenom radu. Oni koji ne uspiju dobiti novaca iz znanstvenih fondova, zaposle se privremeno u privatnom sektoru ili industriji. Neki stariji profesori uzmu neplaćeni godišnji odmor od 3 mjeseca ne zato jer to žele, već jednostavno jer ne mogu naći dodatni izvor prihoda. No i ovakvo stalno zaposlenje na 9 mjeseci je mnogo bolje od položaja brojnih nastavnika po ugovoru, koji su zaposleni honorarno i bez garancije da će ih ponovo unajmiti sljedeće godine.

Unatoč brojnim problemima američkog sveučilišnog sustava, ili možda baš zbog neriješenih problema financiranja i zapošljavanja nastavnika, statistike ukazuju da su američka sveučilišta produktivnija od europskih. Prema statistikama ispada da američki sveučilišni nastavnici rade više od svojih europskih kolega, kao u ostalom i svi ostali dijelovi američke populacije.

Zašto Amerikanci rade toliko mnogo?

Edward Prescott, koji je 2004. godine dobio Nobelovu nagradu iz ekonomije, tvrdi da su razlozi ekonomske prirode. Na osnovi svojih studija ovaj nobelovac je zaključio da Amerikanci rade više jer ih stimulira porezni sustav. U SAD-u su porezi niži nego u Europi, pa se u SAD-u može više zaraditi, tj. isplati se više i duže raditi. Drugi stručnjaci su za marljivost Amerikanaca našli kulturološke i sociološke razloge. Na primjer, moglo bi se pretpostaviti da su Amerikanci kompetitivniji od Europljana pa će raditi više da bi se popeli na društvenoj ljestvici, postali bolji i bogatiji od svojih susjeda. Govori se osim toga i o “validaciji kroz posao”, postavki prema kojoj zapravo “nisi nitko i ništa ako nemaš dobar posao”. Zaziva se i tzv. protestantska radna etika (pojam koji je prije stotinu godina uveo u literaturu njemački sociolog Max Weber) prema kojoj je nerad skoro jedan od smrtnih grijeha. Eudajmonisti, kao što je sociolog Okulicz-Kozaryn sa sveučilišta Harvard, tvrde da Amerikanci vole raditi jer ih rad čini sretnima.

Je li glavni motivator Amerikanaca novac ili potraga za srećom? Jasnog odgovora nema jer ni znanstvenici ne znaju.

‘Noć istraživača’ u rujnu u Splitu, Zagrebu i Rijeci

Noć istraživača u Splitu organizira Sveučilište u Splitu i Društvo znanost.org. Splitski tim koordinira Ana Bedalov, a članovi tima su Damir Kovačić, Tonko Garma, Tonka Burić, Ana Marušić, Livija Puljak, Katarina Madirazza, Larisa Zoranić i Ivica Puljak

U Splitu, Zagrebu i Rijeci ove će se godine održati manifestacija “Noć istraživača”, koja se u Europi tradicionalno održava svake godine zadnjeg petka u rujnu. Događaj je to koji financira Europska komisija kroz Marie Curie akcije u FP7 okvirnom programu kako bi se na zabavan i jednostavan način podignula svijest šire javnosti o važnosti znanstvenog istraživanja za društvo te srušile predrasude koje često postoje prema znanstvenoistraživačkoj zajednici.

Jedan od popratnih učinaka manifestacije je podizanje interesa kod mladih za profesionalnu karijeru u znanosti. Ove će se godine “Noć istraživača” istodobno održati u tri-

stotinjak gradova u 35 europskih zemalja.

Maksimalni broj bodova projektu

Premda je Hrvatska i ranije sudjelovala u ovoj manifestaciji, ove će se godine prvi put uključiti najveće hrvatske znanstvenoistraživačke institucije u tri najveća hrvatska grada. Agencija za mobilnost i programe EU-a ovaj se put, kao koordinator projekta, zajedno s partnerskim institucijama (Društvo znanost.org, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Rijeci, Medicinski fakultet u Rijeci, Tehnički fakultet u Rijeci, Sveučilište u Zagrebu, Institut Ruđer Bošković te Institut za fiziku) uključila u

izradu i prijavu projekta, koji je Europska komisija odobrila, ocijenivši ga gotovo maksimalnim brojem bodova.

Hrvatska inačica “Noći istraživača” obuhvaća mnoge aktivnosti povezane s temom “Znanost i tehnologija u službi zdravlja i kvalitete života” koje će se istodobno održavati na glavnim gradskim trgovima, trgovačkim centrima i pješačkim zonama u sva tri grada. Ovogodišnje se aktivnosti odvijaju 27. rujna 2013. od 17 do 23 sata. U Zagrebu će se aktivnosti odvijati na Cvjetnom trgu i oko njega, u Rijeci u popularnom riječkom Tower Centeru, dok će u Splitu znanstvenici svoje aktivnosti smjestiti u Marmontovu ulicu i oko nje.

27. rujna, Marmontova

“Noć istraživača” u Splitu organizira Sveučilište u Splitu i Društvo znanost.org. Splitski tim koordinira Ana Bedalov, a članovi tima su Damir Kovačić, Tonko Garma, Tonka Burić, Ana Marušić, Livija Puljak, Katarina Madirazza, Larisa Zoranić i Ivica Puljak.

Splitski tim priprema mnoštvo zabavnih i interak-

tivnih aktivnosti, koje će se odvijati na raznim lokacijama u Marmontovoj ulici i Prokurativama. Posjetitelji će imati priliku u opuštenu atmosferu upoznati neke od najistaknutijih istraživača koji žive i rade u Splitu. Svi istraživači koji su uključeni u projekt u Splitu imaju dugogodišnje iskustvo u istraživačkom radu, ali se i dodatno ističu svojim uspjesima u popularizaciji znanosti. Razgovorom s istraživačima posjetitelji manifestacije iz prve će ruke moći doznati kakvim se radom bave, a kroz dobro osmišljene aktivnosti moći će čak i osjetiti čari istraživačkog rada.

Svi koji se te večeri 27. rujna nađu u Marmontovoj ulici moći će se uključiti u zabavne sadržaje. Očekuju ih maskirani znanstvenici Marie Curie, Ruđer Bošković i Nikola Tesla na visokim štulama, mnoštvo detektora i senzora, mogućnost mikroskopiranja vlastite kože ili kose, igre, natjecanja, kvizovi, epruvete, čipovi te raznorazne znanstvene “igračke” i veseli istraživači. Više detalja o “Noći istraživača” možete pronaći na <http://noc-istrazivaca.hr>.

Kardiokirurški kongres u Splitu

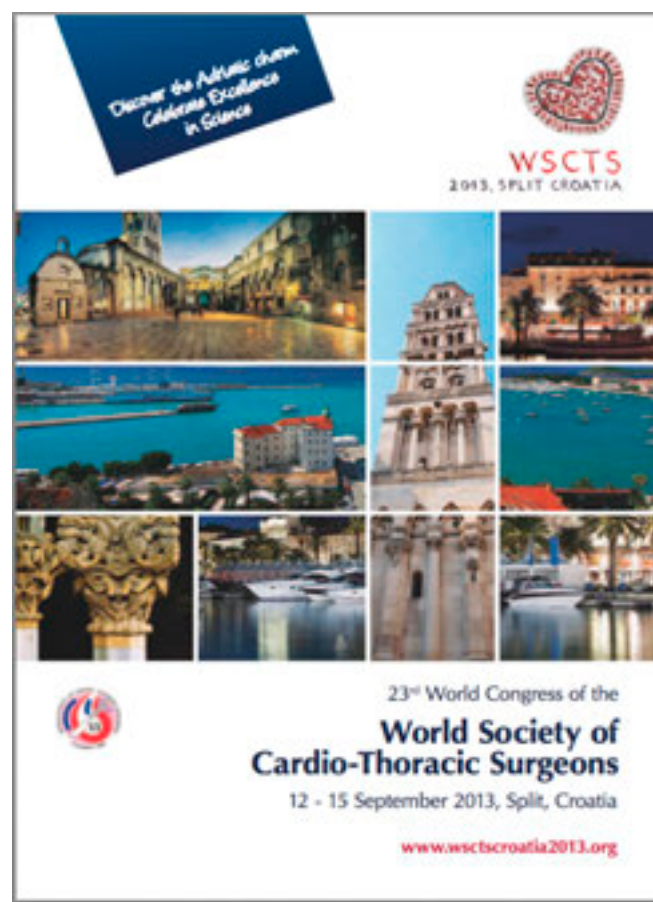
U Splitu će se održati 23. svjetski kongres Svjetskog udruženja kardiotorakalnih kirurga od 12. do 15. rujna ove godine u hotelu Le Meridien Lav. Prvi put se u Republici Hrvatskoj organizira veliko okupljanje impresivnog broja priznatih stručnjaka u svijetu kardiotorakalne skrbi. Nije niti manje važna činjenica da se po broju sudionika ovaj kongres nalazi u samom vrhu ikad održanih kongresa na našem prostoru.

Na taj način stvara se jedinstvena prilika za izmjenu stručnih i znanstvenih iskustava, a Kongres predstavlja i jedinstvenu priliku da se Hrvatska predstavi svijetu u cjelini svojih vrijednosti. Na kongresu će sudjelovati više od 700 sudionika, od čega oko 90 pozvanih predavača. Od navedenih predavača, 15-ero njih spada u suvremene velikane kardiokirurgije. Službeni domaćin kongresa je Klinika za kardijalnu kirurgiju Kliničkog bolničkog centra u Zagrebu. Cilj 23. kongresa je prikazati novitete i multidisciplinarni pristup suvremenoj znanosti.

Organizatori pozivaju medicinsko osoblje, ali i građanstvo, a posebice studente, da im se pridruže na događaju. U sklopu glavnog kongresa održat će se i serija predavanja o srčanom zatajenju, najčešćem uzroku hospitalizaci-

je u današnje doba, na kojima će predavanja održavati tvorci prvih umjetnih srca. Kako radi umjetno srce, kako je živjeti s takvim uređajem i kamo ide budućnost, moći će se poslušati

na njihovim predavanjima koja su u potpunosti otvorena za sve zainteresirane, bez kotizacije, te su zakazana za 10. i 11. rujna. Više informacija na www.wsctscroatia2013.org

1. skup mladih istraživača

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije (FGAG) Split organizira 1. skup mladih istraživača iz područja građevinarstva, arhitekture, geodezije, geotehnike i elektrotehnike

Nedostatak komunikacije na bilo kojem polju, a pogotovo u znanosti, može imati vrlo jak i uglavnom negativan efekt. Poznata je kontroverzna priča o izumu integralno-diferencijalnog računa i borbi između Newtona i Leibniza, jednom kad su se obojica usudila izaći u javnost sa svojim nezavisno otkrivenim teorijama.

Danas, u svijetu koji funkcionira na trenutačnoj prohodnosti informacija i nevjerojatno važnom fenomenu „networkinga“, takve poteškoće bi trebale biti davno zaboravljena prošlost. Ipak, koliko god nam sva čuda tehnologije bila dostupna, ljudski faktor je taj koji će presuditi o povezanosti.

Politika razvoja znanosti nas – znanstvene novake gura na konferencije, pisanje članaka i objavljivanje, a s druge strane pritišće nastavu.

U tehničkim granama poznat je fenomen da smo «ožejnjeni znanostima» koja ionako traži puno, borimo se s pritiscima stručne kompetentnosti i tržišne konkurentnosti koje se ponašaju kao agresivne ljubavnice. Takvi uvjeti nerijetko rezultiraju zatvaranjem u vlastite čahure u kojima pati efikasnost i izvrsnost. Što napraviti? Razbijmo takav obrazac ponašanja – vrijeme je za promjenu paradigme. Povežimo se, podijelimo posao i ideje, pomognimo jedni drugima, ujedinimo sposobnosti i stvorimo novo, bolje, jače i bogatije.

Vodeni ovim idejama koje su upravo temelji moderne znanosti, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije (FGAG) Split organizira 1. skup mladih istraživača iz područja građevinarstva, arhitekture, geodezije, geotehnike i elektrotehnike pod nazivom “Zajednički temelji”. Prvi ovakve vrste

Skup će se održati u Splitu 26. i 27. rujna ove godine u prostorijama FGAG-a, a sudjelovat će predstavnici fakulteta iz cijele Hrvatske, pa i susjedne nam Bosne i Hercegovine iz spomenutih područja – mladi znanstvenici koji će na skupu prezentirati svoja znanstvena istraživanja. Cilj je stvoriti kritičnu masu mladih ljudi koji će biti motor za zajedničko prijavljivanje i rad na nacionalnim i međunarodnim kompetitivnim projektima.

Ovo je tek početak puta u stvaranju atmosfere otvorenog znanstvenoistraživačkog i stručnog rada koji nema granice u strukama, granama, poljima. Očito, čeka nas puno posla i to zna biti poražavajuće, ali promatrajući zajednički trud mladih novaka podržanih vjerom i snagom starijih kolega profesora na FGAG-u, mogu reći: „Eppur si muove” i s iščekivanjem uskočiti u taj vlak izazova.

“Ispalo je ludilo. San snova. Možda je na kraju bilo i lakšeg nego smo očekivali, naši momci bili su čudo. Bio mi je gušt raditi s tako kvalitetnim momcima”, kazao je trener Karakaš

Piše:
FRANE VULAS

Mismo prvaci! Momčad Sveučilišta u Splitu osvojila je naslov prvaka starog kontinenta na 12. Europskom sveučilišnom košarkaškom prvenstvu. Nakon prošlogodišnjeg srebrna na Europskoj Univerzijadi u španjolskoj Cordobi mladi Hrvati ovaj put su otišli sve do kraja, nadigrali su sve konkurente i sasvim su zasluženo ponijeli naslov najbolje momčadi Europe.

-Ispalo je ludilo, san snova! Nadali smo se prvom mjestu.

Možda je čak ispalo i lakše nego što smo očekivali. Po rezultatima bi netko mogao reći kako prvenstvo možda nije bilo dovoljno kvalitetno, no bilo je tu četiri-pet odličnih momčadi, Slovenci, Austrijanci, Beogradani... No naši momci su bili čudo. Bio mi je veliki gušt raditi s tom momčadi jer su to kvalitetni igrači i momci, kakve se samo može poželjeti - rekao je kada su se slegli dojmovi trener pobjedničke momčadi **Milan Karakaš**.

Marljivo rad se isplatio

Uz igračke kvalitete i kemija je bila značajan čimbenik uspjeha. Ali i mnogo rada, čak šest tjedana Splitski

su se marljivo pripremali za turnir.

- Naporno smo radili, ali sve smo odrađivali uz druženje i zezanciju, nije bilo nesuglasica. Dovoljno govori da nam tri nominalno najzvučnija igrača Režić, Klarica i Tešija nisu bili u prvoj petorci, a nijedan od njih nije stvarao ni najmanje probleme. Možda i najmotivniji mi je trenutak bio kada mi je na proslavi zlatne medalje došao Radoš koji je nominalno bio naš 12. igrač i imao je najmanju minutažu i kazao mi je da mu je bila čast što je bio dio ove momčadi. Bili smo prava klapa i to nam se vratilo - istaknuo je Karakaš. Gotovo redom sastav tre-

nera Karakaša uvjerljivo je bio bolji od konkurencije. U skupini su pali njemački Heidelberg, potom poljski Walbrzych te na koncu i sastav Beča. U četvrtfinalu je svladan njemački Karlsruhe. Finale prije finala bio je polufinalni ogled protiv sastava iz Beograda koji je nastupio u garnituri dresova reprezentacije nekadašnje Jugoslavije. Kao gosti su morali nastupiti u plavim dresovima, a jedina garnitura koji su imali uz dvije ‘domaćinske’ bila je ova koju su iz svog saveza dobili vjerojatno iz nekog valjda zaboravljenog skladišta. U dramatičnoj završnici susreta u kojem su Splitski četiri minute prije kraja imali i deset koševa viška na koncu je odlučivala jedna lopta. Junak je u zadnjim trenucima susreta postao bivši član Splita **Luka Klarica**. Hrvatski su košarkaši imali četiri sekunde za taj zadnji napad. Mirna je bila ru-

ka mladog 24-godišnjeg pravnik koji je kada se već očekivao produžetak s istekom vremena sjurio prema košu i zabio za pobjedu 79:77.

‘U tvoje ruke, Bože’

- Svi me pitaju za taj koš. Bog je tako htio u tom trenutku. Osjećao sam mirnoću, nisam se uopće zamario time što će biti. Rekao sam samo u sebi dok je lopta išla prema košu: ‘U tvoje ruke Bože’. Mogao je to biti bilo tko od nas, tako se ‘potrefilo’ da sam to bio ja - rekao je skromni junak Klarica. Nakon toga je u dvorani košarkaškog kluba Split nastao urnebes.

- Svi su na tribinama podijeli, njih 11 suigrača završilo je na meni... Potpuni šou!

Klarica se nije libio preuzeti odgovornost. Čak je i Babiću koji je izvodio out rekao da je spreman preuzeti odgovornost, tražio je loptu odluke. -Nisam to rekaona klupi tre-

ZLATNI MOMCI SVEUČILIŠTA U SPLITU

**Stipe Babić
Luka Klarica
Ivan Rašetina
Toni Biočić
Duje Škaro
Hrvoje Marin
Stipe Režić
Toni Vitali
Luka Petrašić
Martin Vuko
Božo Radoš
Stipe Tešija
Trener: Milan Karakaš
Pomoćni trener: Tomislav Lozančić**

12. Europsko sveučilišno prvenstvo u košarci

Dokazali su da nisu puka slučajnost

Hrvoje Marin MVP turnira

Kapetan momčadi Sveučilišta u Splitu Hrvoje Marin proglašen je za najkorisnijeg igrača turnira (MVP). Luka Klarica i Stipe Tešija izabrani su u najbolju petorku turnira. Uz njih u petorci su i Marko Tadić (Beograd) te Ogun Sevinc i Sertac Sanli (obojica Fatih Istanbul). (FV)

neru i suigračima, ali sam Stipi kad je trener Karakaš rekao da će on izvoditi out rekao: 'Stipe gledaj mene, pogodit ću!'. Osjećao sam da ću pogoditi. Čak sam trebao biti i na drugom mjestu, napravio sam blok kako je bilo dogovoreno, ali sam igrom slučaja ostao na vrhu... Neka sam. Sreća prati hrabre. - Imali smo deset koševa prednosti, ali smo stali. Te dvije minute 'blackouta' mogle su nas stajati pobjede, ali uz individualnu kvalitetu Klarice u sportu treba imati i malo sreće - rekao je Karakaš. Nakon takvog polufinala finalnih 70:43 protiv Fatiha iz Istanbula čini se kao mačji kašalj. - Najbitnije je bilo da uđemo u utakmicu kako možemo, da odigramo kako znamo i to smo i napravili - kazao je Karakaš. Poslije finala uslijedila je ona prava fešta. - Nakon polufinala bio je urnebes, ali slavlje je kratko trajalo. Rekli smo sebi da

Zagrebački Vern na deseti

•• Momčad zagrebačkog Verna zauzela je na koncu deseto mjesto. U skupini D momčad Verna poražena je u sva tri susreta, od latvijske Rige 60:68, njemačkog Kölna 64:81 te Ljubljane 78:42 te su bili posljednja momčad skupine. U razigravanju od 9. do 16. mjesta košarkaši Verna svladali su Paris 13 rezultatom 74:70 i poljski Walbrzych 79:61, dok su u susretu za deveto mjesto poraženi od njemačkog Heidelberga 68:70. (FV)

imamo još jednu utakmicu i da ne smijemo izgorjeti prije finala. Nakon finala slavlje je bilo manje intenzivno, ali produženo! Ali zaslužili smo! - pojašnjo je Klarica.

Klarica traži klub

Mnogi od 'zlatnih studenata' već su pronašli klubove za iduću sezonu, ali još ne i heroj polufinala Klarica. No to mu nije pokvarilo dobro raspoloženje i smisao za humor. - Sve su to odlični igrači i

zaslužili su to. Ja sam i dalje bez kluba. Sad kada sam završio fakultet i kad se konačno mogu potpuno posvetiti košarci. Ali što se i kluba tiče i tu kažem: 'U tvoje ruke Bože!' Sve u svemu prvenstvo je organizirano, odigrano i okončano na najbolji mogući način. - Meni je ovo bilo prvo ovakvo prvenstvo i nisam znao što mogu očekivati, ali organizacija je bila vrhunska, svaka čast Toniju Gamulinu i ekipi

koji su to sve odradili. Na polufinalu je bilo 700 gledatelja, na finalu i više od 1000, dok su mi suigrači pričali da je lani na Univerzijadi u Cordobi bilo na finalu tek stotinjak gledatelja. Bio je pravi gušt igrati, a dodatni plus bilo je druženje. Ovdje je bilo vrhunskih igrača, košarkaša koji nastupaju u prvoj turskoj ligi, igrača Vojvodine koja je izborila plasman u ABA ligu no od tog natjecanja su odustali. Naporno smo radili i sve se to moralo vratiti. Bili smo prava klapa, ginuli smo jedan za drugoga i za to smo nagrađeni - kazao je Klarica. Na mnogo natjecanja bio je Karakaš, pa je zato i istaknuo. - Ovo je bilo najbolje organizirano prvenstvo do sada! Bili smo na pet europskih prvenstava i jednoj Univerzijadi, ali u Splitu je bilo najbolje. Od smještaja u novom Kampusu, otvaranja prvenstva, brige o momčadima... Ovim trijumfom izborili su momci i nastup na Univerzi-

Trener Luka se povukao zbog pira

•• Uz 12 igrača koji su bili u rosteru za prvenstvo kroz godinu u domaćem prvenstvu i u pripremama s momčadi su bili i Ante Bronić, Boris Kovačević, Frano Vidić, Zdenko Bilić, Ivan Bilić, Božidar Vrdoljak, na treninzima je uoči EP-a bio i Jere Vučica... U stožeru ovom prilikom nije bilo dugogodišnjeg trenera Luke Škeve koji se baš na dan polufinala ženio pa se prije prvenstva zbog nagomilanih obveza povukao. Uz trenera Karakaša na mjesto pomoćnog trenera uskočio je tada Tomislav Lozančić. (FV)

jadi u Rotterdamu idućeg ljeta, a Karakaš se nada novim uspjesima. - Branimo srebro iz Cordobe. Očekujem da će većina momčadi ostati na okupu. Kontinuitet dobrih rezultata bio bi pravi dokaz da sve ovo što smo dosad napravili nije bilo slučajno. Osnovni cilj je prolaz u drugi krug, a želja je medalja. San je osvojiti zlato, da više jednom nadvisimo i te Litvance koji već šest-sedam godina nisu poraženi.

PUT DO ZLATA

Prvi krug, skupina A	
Split - Heidelberg	83:47
Split - Walbrzych	95:54
Split - Beč	88:74
Četvrtfinale	
Split - Karlsruhe	83:60
Polufinale	
Split - Beograd	79:77
Finale	
Split - Fatih Istanbul	70:43

KONAČNI POREDAK:
1. Beograd (Srbija)
2. Bochum (Njemačka)
3. Split (Hrvatska)

Splicćanke broncom iznenadile same sebe

“Nakon osvojene medalje feštali smo s našim zlatnim košarkašima na zajedničkom partyju do ranih jutarnjih sati”, kazao je trener Grgin

Piše:
FRANE VULAS

U premijernom nastupu na Europskom sveučilišnom prvenstvu košarkašice Sveučilišta u Splitu osvojile su medalju. Prvo pa žensko, kako bi se reklo, debi i odmah bronca. Sastav trenera **Borana Grgina** većinom sastavljen od igračica njegovog ŽKK Splita unatoč pripremama koje su zbog obveza djevojak prošle nekompletne uspjele su napraviti podvig i među 12 ekipa doći do pobjedničkog postolja što su očekivali samo najveći optimisti.

- Bronca je veliki uspjeh. Kao prvi cilj isticali smo prolazak u drugi krug, a plasman u polufinale svi smo tek potajno priželjkivali. Svaka čast djevojkama, odigrale su maksimalno ozbiljno, požrtvovno, dale su sve od sebe. Kada je bilo najvažnije bile su prave, kada je trebalo povukla bi Buzov, drugi put Zubak, potom Šesnić... Kada jednoj ne bi išlo povukla bi druga. Bila mi je čast što sam vodio ovu

selekciju. Sve je na prvenstvu od naših igara i rezultata, do uvjeta bilo odlično. Gušt mi je bio sudjelovati – nahvalio je sve Grgin.

Kad je bilo najteže mlade Hrvatice pokazale su karakter i talent. Startni poraz od Bochuma učinio je da je pitanje prolaska u drugi krug ovisilo o susretu sa Strasbourgom (po dvije najbolje ekipe iz svake od četiri skupine išle su dalje), ali u tih 40 minuta nije bilo velikih dvojbi oko toga tko će među osam najboljih. Potom je u četvrtfinalu pala i Riga. Jedini loš dan košarkašice splitskog Sveučilišta imale su u polufinalu protiv Beograda, ali u susretu za treće mjesto protiv Valencije opet su bile na visini zadatka.

Valencija kruna svega

- Pobjeda nad Španjolkama bila je kruna svega, ali puno su djevojke više slavile kada smo svladali Rigu i ušli u polufinale. Latvijke su bile teži protivnik, tu smo odigrali možda i bolje nego protiv Valencije, uz veliko slavlje i pjesmu – smatra Grgin.

I Ida i Viktorija dio su ekipe

• Uz djevojke koje su na parketu branile boje ekipe Sveučilišta u Splitu dio ekipe bile su i Ida Bugarić i Viktorija Meštrović koje se zbog mogućnosti registracije samo 12 igračica nisu našle u kadru koji je nastupao. Bugarić je i kao predstavnica ekipe i dio stručnog stožera s klupe sudjelovala u uspjehu svog sastava.

Dina Šesnić u petorci prvenstva

• Kapetanica Hrvatske Dina Šesnić našla se u idealnoj petorci turnira koju su birali treneri svih ekipa (nisu mogli birati igračice iz vlastite ekipe). Uz Šesnić u petorci su i Jovana Popović (Beograd), MVP igračica turnira Lea Mersch i Brite Thimm (obje iz Bochuma), te Maria Martinez (Valencia).

- Prije tog susreta svi su nam govorili da nemamo šanse i zato smo se posebno napalile na njih. To nam je bila najbolja utakmica - rekla je jedna od najboljih igračica

- Ispraznile smo se protiv Latvijki i dan kasnije u polufinalu nismo bile prave, nismo se uspjele oporaviti, a ekipa Beograda imala je mnogo lakšu utakmicu u četvrtfinalu.

No to ne može i neće pokvariti odličan dojam koje su pred svojim navijačima ostavile mlade Hrvatice.

Omelih ispiti

- Sve je bilo fenomenalno, od organizacije do rezultata, pogotovo što nam je ovo bilo prvo sudjelovanje na ovakvom natjecanju. Nitko nije ništa očekivao od nas i na kraju je ispalo odlično, sve smo iznenadili. Pogotovo kada se zna da se nismo mogli pripremati na pravi način zbog ispita koje smo imale, zbog toga što mnoge djevojke preko ljeta i rade... Tko zna što bi tek bilo da smo imale kompletne pripreme! - uvjeren je Zovko.

Treneri obično 'obole na živce' čim čuju da su im igračice u noćnom izlasku, ali nakon trijumfa u susretu za treće mjesto fešta nije bila sporna ni za trenere.

- Ovaj put nije bilo nikakvih problema za slavlje. Nakon osvojene medalje feštali smo s našim zlatnim košarkašima na zajedničkom partyju sve do pet-šest ujutro! - kazao je Grgin.

- Bila je to fešta kakva dolikuje, slavile smo do ranih jutarnjih sati. Ispuhale smo se za sve tu večer - potvrdila je Zovko.

BRONČANE DJEVOJKE
Nataša Šustić
Tea Buzov
Karla Kalajžić
Diana Babić
Ivana Zubak
Anamaria Škaro
Ana Parunov
Ana Modrić
Josipa Zovko
Ivana Kardum
Ivana Domljanović
Dina Šesnić
Trener: Boran Grgin
Pomoćni trener: Gordan Drašinac

PUT DO BRONCE
Skupina A
Split – Bochum 82:85/70:70
Split – Strasbourg 89:72
Poredak
1. Bochum 2-0 4
2. Split 1-1 3
3. Strasbourg 0-2 2

Četvrtfinale
Split – Riga 85:75
Polufinale
Split – Beograd (Srbija) 39:75
Susret za treće mjesto
Split – Valencia 85:78

12. Europsko sveučilišno prvenstvo u košarci

UZ ODJEKE PRVENSTVA...

Vrijeme je za izgradnju Studentskog sportskog centra

•• Premda smo znali da se ne moramo 'bojati' za ugođaj u Splitu, jer srce ljeta u gradu niti jednog turista ne ostavi ravnodušnog, osim turističkog Splita svakom je sudioniku trebalo ostati u pamćenju i još nešto. Ono nešto što će pamtili cijeli život, ono nešto zbog čega će tvrditi da je u Splitu bilo najbolje Europsko Sveučilišno prvenstvo dosad.

Što je jednom studentu košarkašu iz Coimbre ili studentici iz Vladivostoka prije ovog prvenstva značio Split? Vjerojatno ništa. Vjerojatno ga ne bi znali pokazati ni na zemljovidu.

A što im danas znači? Odgovor leži u osjećaju ekstremne sreće koju organizatori osjete kad im se nakon odlaska jave igrači i treneri sa zahvalama i oduševljenjima o upravo završenom košarkaškom natjecanju. Kada su Facebook profili puni fotografija iz Splita. Kad se osim grada hvale domaćinstvo, prijateljski pristup svih, organizacija samog natjecanja, volonteri spremni pomoći u bilo koje doba dana ili noći...

Organizacijom 12. Europskog sveučilišnog prvenstva u košarci definitivno smo ubrzali razvoj studentskog sporta u Splitu i napravili veliki uzlet u razvoju sveučilišnog sporta u Splitu i Hrvatskoj. Pokazalo se da Split ima odličan kadar mladih ljudi i studenata koji mogu sudjelovati i u velikoj organizaciji kao što je Univerzijada u Zagrebu i Rijeci 2016. godine.

Da se ovi mladi studenti iz 14 zemalja koji su sudjelovali u prvenstvu požele vratiti i možda nastaviti studij u Splitu, Sveučilište im zasigurno ima ponuditi nebrojeno programa, na što svi moramo biti ponosni kao akademski građani, ali što možemo ponuditi da nam se vrati onaj duh popularnosti sveučilišne košarke u gradu? Kako da ponudimo iskoristive ideje i razvoj u sportu koji vole? Najlogičnije rješenje bio bi Studentski sportski centar. Naša velika želja, mjesto gdje bi se okupljali svi studenti, sportaši amateri ili rekreativci. Mjesto gdje bi se stvarale nove ideje, novi planovi o novim europskim prvenstvima koje mladi ljudi u Splitu mogu ostvariti. Jer srcem vjerujemo, a umom ostvarujemo.

JELENA MATEŠIĆ

IMPRESSUM

Košarkaški prilog Universitas uredili:
Marko Bilić, Toni Gamulin, Jelena Matešić, Pero
Smolčić i Frane Vulas

Toni Gamulin

Sveučilišna 12. je i za hrvata

"Studentski sport je budućnost sporta u Europi i brzo će postati nositelj kvalitete nacionalnih vrsta u razvijenim zemljama",

PIŠE MATE TERZE

Povod za razgovor s Toni-jem Gamulinom, predsjednikom Splitskog sveučilišnog sportskog saveza je beskonačno – od odličnih rezultata splitskih košarkašica i košarkaša, preko besprijekorne organizacije Europskog sveučilišnog prvenstva u košarci, do perspektive splitskog i sveučilišnog sporta...

Kako su sudionici i nadležni ocijenili organizaciju?

- Što smo godinama vjerovali i na čemu smo predano radili smo i ostvarili. Organizacijom najpopularnijeg sportskog natjecanja u Europi ovo ljeto smo bili centar europskog sveučilišnog sporta, a u sportskom smislu popeli smo se na vrh Europe. Bez lažne skromnosti možemo reći da smo organizirali najbolje sveučilišno prvenstvo u košarci do sada i još jed-

nom podcrtali naš grad na sportskoj, akademskoj i turističkoj mapi.

Što se to posebno ponudili sudionicima?

Split, 21. - 28. srpnja

Gamulin poručuje: momčad spremna za prvu ligu

- Povratne informacije od brojnih gostujućih Sveučilišta, sudionika i gledatelja, ali i Europske sveučilišne sportske federacije su odlične. Split iz kandidature smo u još ljepšem svijetlu prezentirali na prvenstvu kojeg smo dobro pripremili u svim segmentima, ali uvjereni smo da su nas emocije, smiješak i iskreno domaćinstvo izdvojili iz prosjeka. Upravo zbog neslužbenih mailova zahvale natjecatelja i volontera iz svih dijelova Europe, nikome u Savezu nije žao ni sata utrošenog vremena u ovaj projekt i razvoj sveučilišnog sporta, a ponos koji sada osjećamo motiv je za još mnoge sate rada i nove izazove.

Tko sve zaslužuje pohvalu za doprinos?

- Osim članova našeg Saveza koji su godinama gradili situaciju da Split dobije šansu organizirati najpopularnije sveučilišno natjecanje u Europi i na projektu radili mjesecima te volontera koji su nesebično svoje ljetne sate ostavili na Gripama i Campusu, Split 2013. sigurno ne bi mogao biti organiziran na željenoj razini da se u projekt predano nisu uključile brojne institucije grada i Sveučilišta od volonterskih i sportskih udruga do Rektorata i Ureda gradonačelnika.

Zajedno smo jači

Pomogli su i ljudi s drugih sveučilišta?

- Kao što projekt Europske Univerzijade nije samo projekt Sveučilišta u Zagrebu i Rijeci nego Hrvatskog akademskog sportskog saveza i cijele hrvatske akademske zajednice, tako je i ovaj projekt realiziran u suradnji s našim kolegama iz drugih sveučilišnih središta. Na ovom prvenstvu smo snažno demonstrirali tim koji će raditi na nadolazećim projektima u hrvatskom sveučilišnom sportu i označili buđenje pozitivnog ozračja Univerzijade 2016. godine za koju se nadamo da će konačno pozicionirati akademski sport u Hrvatskoj. Uvjereni smo da je organizacija sveučilišnog EP-a u košarci novi impuls nezaustavljivom uzlet sveučilišnog sporta u Splitu i Hrvatskoj koji će se nastaviti organizacijom Europske Univerzijade u Zagrebu i Rijeci 2016.

Koliki su posao odradili volonteri?

- Volonterski program Eu-

Sklopit ćemo pravi 'mix' sporta i obrazovanja

• • Nadamo se da ćemo našim sportašima studentima u vrlo skoroj budućnosti moći ponuditi uvjete kvalitetnog trenažnog procesa, kao što već možemo u segmentu obrazovanja. Realno je da će u tom trenutku osamnaestogodišnjak, naravno i njegov roditelj, više težiti ulasku u sveučilišnu ekipu nego bespomoćno tražiti klub koji će mu osigurati financijsku sigurnost, što je u današnje vrijeme jednostavno nemoguće - kaže nam Gamulin te dodaje:

- U sklopu sveučilišne ekipe će potencijalni student košarkaš moći trenirati u optimalnim uvjetima, igrati na međusveučilišnoj razini, igrati više rangove nacionalnih liga (kao i drugi hrvatski klubovi) te putem EUSA natjecanja i studentske eurolige biti na udaru skauting sustava kakav se za potrebe najvećih europskih klubova razvija u Europi. Što ako student/igrač poželi zarađivati od sporta?

- U pet godina studiranja, sustav i vlastiti rad studentu sportašu mora omogućiti razvoj sportskih znanja i postignuća, ali i uspješno sudjelovanje u nacionalnom sustavu. Ukoliko se sportska postignuća studenta košarkaša nalaze na potrebnoj razini za sklapanje profesionalnih ugovora, u međunarodnim ili nacionalnim okvirima, ostvarenje istih zbog kvalitete pristupa, različitih razina natjecanja i skauting sustava je realnije nego da se mladi sportaš tražio po niže rangiranim hrvatskim ili stranim klubovima. Ukoliko razina košarkaške izvedbe ne zadovoljava profesionalne klubove ili pak student ne želi krenuti tim putem stečena diploma je iznimno dobar početak. Uvjereni smo da imamo znanja i energije, a naša splitska košarkaška ekipa potencijal, da budemo prva ovakva sportska ekipa u Hrvatskoj i nadamo se da će nam okolina dozvoliti da to i realiziramo.

Gamulin s ministrom znanosti, obrazovanja i sporta Željkom Jovanovićem

Puno govorite o razvoju sveučilišnog sporta. Kako će taj razvoj teći?

- Nezaustavljivi razvoj sveučilišnog sporta na našem području je neupitan zbog mnogih činjenica koje se događaju u sustavu sporta u Hrvatskoj, ali i na međunarodnoj razini. Sve je jasnije da će u skoroj budućnosti biti postavljena jasna granica između profesionalnog i amaterskog sporta. Klubovi i sportovi koji ne mogu opstati na sportskom tržištu, koje se u današnje vrijeme malo razlikuje od najokrutnijih kapitalističkih okruženja, morat će svoju sreću potražiti vraćajući se izvornim vrijednostima sporta i Olimpijske povelje. Kao najbolja alternativa profesionalnom sportu nameće se akademski sport koji smanjuje troškove, ne isključuje postizanje vrhunskih sportskih rezultata, a s druge strane omogućuje, a često i pospješuje sudjelovanje u nacionalnom obrazovnom sustavu.

Stiže svijetla budućnost

Kako će se sveučilišni sport pozicionirati na tržištu?

- Osim nekoliko samostalnih i financijski neovisnih sportova, studentski sport je budućnost sporta u Europi i vrlo brzo će biti, ili već jest, nositelj kvalitete nacionalnih vrsta u mnogim sportovima u razvijenim zemljama Europe. Već sada u sustavu natjecanja na sveučilišnim i međusveučilišnim razinama u Hrvatskoj sudjeluje oko 20.000 natjecatelja studenata te možemo reći da je UNISPORT najmasovniji, najzabavniji i najadekvatnije organizirani sustav sporta u Hrvatskoj, dostupan svim studentima i alumnusi- ma bez obzira na razinu kvalitete izvedbe sportske aktivnosti, koja varira od rekreativne do reprezentativne. Neupitna je

činjenica da studentsko prvenstvo Hrvatske (UNISPORT HR) u pojedinim sportovima nadilazi kvalitetu nacionalnih liga, a da u nekim drugim popularnijim sportovima, poput košarke, pojedine sveučilišne ekipe dosežu razinu izvedbe koja vrijedi za najviši rang nacionalnih liga. Sve su to laste koje nagovještavaju svijetlu budućnost sveučilišnog sporta, ali zahtijevaju još mnogo truda, aktivnog uključivanja šire društvene zajednice te vrijeme za promjene opće svijesti poimanja sustava sporta i njegovih vrijednosti.

Na kraju, što za našu afirmaciju znači muško zlato i ženska bronza?

- Muška košarkaška ekipa Sveučilišta u Splitu višestruki je studentski prvak Hrvatske i već dugi niz godina slaže svoj put do vrha Europe. Ekipa sastavljena od igrača prve i druge hrvatske košarkaške lige još od 2005. godine nastupa na europskim prvenstvima, a prvu medalju je osvojila prošle godine na europskoj Univerzijadi u Cordobi. Ove godine, na domaćem terenu, popeli su se na vrh europske sveučilišne košarke i prirodno da tu želimo i ostati. Već sljedeće godine dolaze novi izazovi, Univerzijada u Rotterdamu, studentska euroliga u organizaciji ruskog ISBL-a te potencijalni prvi nastup u trećoj ligi HKS-a. Naime, košarkaška momčad Sveučilišta u Splitu predstavlja potencijal prve hrvatske akademske momčadi koja bi se mogla ravnomjerno nositi s klubovima prve nacionalne lige i postati zaštitni brend Sveučilišta u Splitu, s kojim bi se lako poistovjetili svi studenti i alumnusi našeg Sveučilišta. Nadamo se da će dobar dio ove šampionske generacije biti nositelji tog projekta.

ti samo na filmovima i slikama naših prijatelja po povratku sa studija u inozemstvu. Ta slika nagovještava kako bi to trebalo izgledati u nadolazećim godinama; zimi internacionalni sveučilišni centar, a ljeti najpoželjnije odredište mladih turista te sudionika ljetnih studentskih škola i kulturno-sportskih manifestacija. Ova manifestacija je dokazala da je Kampus s novim studentskim domom dio Splita iz kojeg će se u budućnosti ne prestano širiti valovi optimizma i pozitivne energije.

Oživjeli hram košarke

I Gripa su opet živjele u starom sjaju?

- Natjecatelji i gledatelji iz cijele Europe boravili su u splitskom košarkaškom hramu. Među stranim trenerima, sucima, obližnjim ugostiteljima, zaposlenicima javnih ustanova i brojnim starijim gledateljima na tribinama razgovor je često išao u smjeru uspomena iz slavni dana Gripa. Naše prvenstvo, brojna mladost i mnogo, mnogo košarke su barem na trenutak probudile te lijepe uspomene i vjeru u povratak sjaja

splitskoj košarki i najuspješnijem europskom klubu dvadesetog stoljeća, KK Splitu.

Koji su najvažniji pozitivni učinci prvenstva?

- Organizacija ovakve velike sportske manifestacije pridonosi razvoju i popularnosti košarke i sporta općenito kao i drugih čimbenika života grada domaćina te je to prava prilika za prezentiranje Splita u međunarodnoj zajednici kao sredine koje podržavaju napredne ideje i mlade. Još jedan važan pozitivan učinak organizacije se odnosi na turizam, kratkoročno kroz dnevnu potrošnju sudionika, a dugoročni pozitivan učinak je promocija Splita, Dalmacije i Hrvatske kao jedne od najatraktivnijih turističkih destinacija u Europi i svijetu. Privatizacija KK Split jedna je od trenutno najosjetljivijih tema kolektivnog sporta u Hrvatskoj te se pozitivni efekti organizacije prvenstva očekuju i u području reanimacije cjelokupnog košarkaškog sporta u Splitu. Ovo prvenstvo će rezultirati zamahom u razvoju sveučilišnog sporta u Splitu, ali i na nacionalnoj razini.

12. Europsko sveučilišno prvenstvo u košarci

U Beograd stigli zlato i

Djevojke 'pomele' sve pred sobom

"Od 2008. godine pa do danas studentice Beogradskog Sveučilišta osvajaju medalje gotovo na svakom natjecanju na kojemu se pojave"

Piše:

JELENA MATEŠIĆ

Počevši od 2008. godine i Europskog sveučilišnog prvenstva koje je EUSA organizirala u Novom Sadu počinju više nego uspješna i trofejna putovanja studentica-košarkašica Beogradskog Sveučilišta. Iste godine u Novom Sadu reprezentacija osvajaju treće mesto, dok je iduće 2009. zbog organiziranja Univerzijade u Beogradu cijeli studentski sport ostao tog ljeta kući te su tako i košarkašice propustile natjecanje u Heraklionu (Kreta).

Poznanj (Poljska) 2010. je bio domaćin desetog Europskog prvenstva za košarkaše i košarkašice. Dame s Beogradskog Sveučilišta postaju po prvi put prvakinja, a padale su redom Poljakinje, Njemice, Cipranke, Ruskinje i Turkinje.

Mučile se samo s Moskvom

U Španjolskoj Cordobi su se igrala prvenstva 2011. i Univerzijada 2012. godine. U 2011. studentice su bile četvrte, dok su se godinu dana kasnije na prvim Europskim Sveučilišnim igrama košem u posljednjim sekundama finala morale zadovoljiti srebrom.

Kroz kvalifikacije na ra-

zini Sveučilišta u Srbiji koje su održane u Novom Sadu već se naslućivalo da ekipa po prikazanim partijama kreće superiorna put Splita, što se u mnogome i potvrdilo, pa osim u grupnoj fazi natjecanja gdje je ekipa imala poteškoća s Agrarnim fakultetom iz Moskve, praktično do finala, a i u samom finalu, nisu imali dostojnog protivnika.

Ekipa je tokom minulih pet natjecanja promijenila nekoliko trenera, na ovom posljednjem ekipu je vodila **Bojana Janković**, dugogodišnja kapetanica Beogradskog Partizana, trenerica u afirmaciji. Pored Janković, još od 2008. godine standardne su bile **Jelena Radić** i **Biljana Stjepanović**, igračice koje su prošle cjelokupan sustav ŽKK Partizan. Iz sustava ŽKK Radivoja Koraća izašle su: **Tina Jovanović** (sve reprezentativne selekcije), **Tamara Kapor**, **Jelena Jovanović** (sve reprezentativ-

ne selekcije), **Mirjana Beronja** (sve reprezentativne selekcije), **Jovana Vukoje** je višegodišnja internacionalka, **Marija Radović** je u dresu Crvene Zvezde već nekoliko sezona, dok je **Ana Radović** iz Novosadske Vojvodine prešla u redove Podgoričke Budućnosti, kapetanica ekipe **Nataša Bučevac**, kao i igračica najbolje petorke prvenstva u Splitu **Jovana Popović** je iz redova Vojvodine, iduće će sezone igrati u inozemstvu.

Planirana koreografija

Boraveći prošle godine na prvenstvu u Cordobi, spontano je u jednom trenutku neko pustio Severinu pjesmu 'Italijana', pa se odmah pristupilo osmišljanju koreografije. Tako je počelo u Cordobi, a pjesma je totalnu afirmaciju i dominaciju doživjela u Dalmaciji odakle je i rodom Severina, a 'Italijana' je postala pobjednički ples.

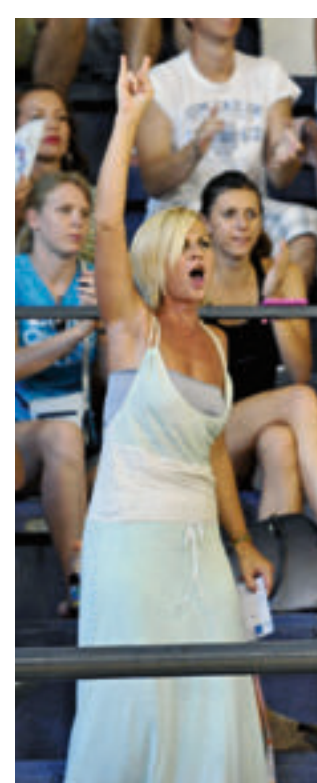
Pobjednički ples u ritmu Severinine 'Italijane'

Polufinalni okršaj Splita i Beograda

Zajedničko slavlje Beograđana

Navijačica Splita

Split, 21. - 28. srpnja

bronca

Momci 'slomili zube' na Splitu

"U polufinalu su Splićani pobijedili košem u zadnjoj sekundi, stoga je gostima ostalo zadovoljiti se broncom"

Za razliku od studentica na Beogradskom Sveučilištu, studenti nisu u svom radu pokazali toliku konstantu. Svega dva nastupa na Europskim prvenstvima od 2008. do 2013. godine, ali isto toliko i medalja. U Novom Sadu, 2008. godine finale se igralo na jednu loptu, ali je ona tada pripala Litvancima iz Kaunas, pa se Beogradsko Sveučilište moralo zadovoljiti srebrnom. U razdoblju od 2009. do 2012. kvalifikacije na državnoj razini bile su nepremostiva prepreka za Beogradsko Sveučilište. U srpnju 2013. poslije plasmana ženske košarkaške ekipe na prvenstvo Europe u Split, isto je izborila i muška ekipa Beograda. Poslije četiri bezuspješna pokušaja rad se konačno isplatio.

Kvalifikacijski dio za Split izborila je u Novom Sadu znatno ozbiljnija ekipa nego lani, pa je domaćin ekipa Novog Sada pobijedena sa 16 poena razlike, a ekipa Niša u finalu prvenstva Srbije sa 18 poena razlike.

Žestoke pripreme se isplatile

Tri tjedna prije početka prvenstva u Splitu Sveučilišna reprezentacija Beograda okupila se za početak priprema na Fakultetu za sport u Beogradu. Već od starta priprema znalo se da se ide na prvenstvo znatno oslabljenog sastava bez Vuka Malidžana (OKK Beograd, MVP razvojne lige) i Nikole Siladije (Radnički

FMP, juniorski osvajač eurolige), ali to nije obeshrabilo ostale momke da krenu u nove izazove.

Kako je u Splitu turnir počeo odlično, i bez iznenađenja, nije se imalo razloga ne ući u razigravanje, a da to ne bude s pozicije broj jedan u grupi. U četvrtfinalu odigran je izuzetno naporan meč s neugodnom ekipom Cologne, a u polufinalu prava poslastica, reprezentacija domaćina Splita. Domaćin je vodio tijekom čitavog meča od pet do sedam poena razlike, i sebično je čuvao prednost, posljednje dvije minute su zaista bile šokantne, čak je Beograd imao prednost od dva poena, ali su domaći u posljednjoj sekundi meča zabili pobjedonosni koš za odlazak Splita u finale. U utakmici za treće mjesto sav bjes se iskasio na ekipi Moskovskog Sveučilišta, pa je bronca bila neizbježna.

Ovogodišnji 'bekovski' tandem Novosadske 'Vojvodine' predvodili su napad i u Splitu, **Stefan Stojčić** i **Marko Bolčić** (kapetan ekipe i igrač petorke prvenstva). Ilić **Marko** je član prvligaša BKK Radnički, dok je **Filip Đuran** 'suter' OKK Beograda, a **Nikola Maravić** je nosio dres Vršca. Ostatak ekipe tvore: **Nemanja Karalić** (Primorac iz Bara) i **Lazar Rašić** u BiH, a dres Čačanskog Borca nosi **Ilija Cvetković**. U nižem rangu natjecanja nastupaju: **Edin Vesković** i **Nikola Tadić**.

Heart belives, volunteer achieves

Da bismo ostvarili sve što smo poželjeli, pa i više, bila nam je potrebna pomoć volontera. Ljudi koji su vjerovali u ovaj projekt i odlučili uzeti godišnji odmor, raditi u paruzi svojeg posla ili zasluženi odmor od fakultetskih i srednjoškolskih obveza zamjeniti za nekoliko dana strke i sudjelovanja u projektu kojeg će pamtili cijeli život. Split je kao ovogodišnje središte akademskog sportskog života organizirao 'utakmicu godine', a svoju pomoć su osim volontera iz Splita pružili i oni iz Osijeka, Rijeke, Zagreba, Karlovca, Pule, Trogira, Omiša, Baške vode, Stobreča, Mravnica, Solina, Kaštele, Virovitice, Ogulina, ali i strani volonteri iz Španjolske, Portugala, Njemačke, Mađarske, Srbije, Grčke i Poljske. U realizaciju projekta utrošeno je preko 6000 volonterskih sati, a toliko broj volontera iz različitih krajeva dokazao je da ideja o UNISPORT volonterima, volonterima koje spaja misao o sveučilišnom sportu svake godine sve više ojačava i poprima snagu kojom se svaka ideja u sveučilišnom sportu može provesti, bez obzira u kojem gradu se provodi.

Odmah po dobijanju domaćinstva krenuli smo u proces prijave volontera, selekcijski period trajao je do lipnja 2013. Bilo je prijavljeno preko 240 volontera, ali njih 140 dobilo je priliku sudjelovati i s nama organizirati (što će se na kraju natjecanja i pokazati) najbolje košarkaško sveučilišno prvenstvo u povijesti EUSA-e. Volonteri su bili podijeljeni u jedan od osam glavnih timova: mediji, multimedia, natjecanje, informacije, infor-

macijska tehnologija, ataše, transport i medicinska služba. U timovima su dalje podijeljeni na volonterske pozicije koje u pravilu nisu mijenjali do kraja natjecanja.

Donosimo vam i dojmove nekolicine naših volontera.

Célia Fernandes Lisabon, Portugal

- Imam 23 godine i studiram inženjerstvo na Tehničkom fakultetu u Lisabonu. Košarka predstavlja bitan dio mog života, a trenutno treniram u fakultetskom timu. Prijavila sam se na sudjelovanje putem Volonterskog programa EUSA-e kojeg mi je otkrio trener koji je sudjelovao na 1. Europskom sveučilišnim ma u Cor-dobi. Bila sam ugodno iznenađena kada sam vidjela da se europsko sveučilišno prvenstvo u košarci održava ove godine u Splitu i pri-

javila sam se. Kada su me izabrali počela sam planirati i duži ostanak kako bih upoznala vašu zemlju. Zaista sam uživala u Splitu, košarci, kulturnim znamenitostima, ali i plaži i zabavama, a tko nebi? Najbolji dio bio je upoznavanje različitih ljudi, ali i mogućnost gledanja odličnih utakmica i kvalitetnih igrača iz cijele Europe. Volontirala sam kao asistent u dvorani i kao asistent na info pointu. Odlično iskustvo i možda se vratim u Hrvatsku 2016. kako bih sudjelovala na 3. Europskim sveučilišnim igrama u Zagrebu i Rijeci.

Victor Guijarro, Almeria, Spain

- Bilo je to nezaboravno iskustvo i mogao bih tako svake godine. Upoznao sam puno dragih ljudi i nekoliko novih prijatelja iz Mađarske, Njemačke i Hrvatske... Svidio mi se Split jer ima dosta sličnosti sa gradom iz kojeg dolazim, plaže i predivna mjesta. Ljudi su prijateljski nastrojeni i u početku mi je to bilo čudno, očekivao sam nedruštvenu okolinu, ali uživao sam, svi

su se trudili pričati engleski kako se ne bih osjetio isključen. Mislim da bih zauvijek mogao ostati kod vas, ali moram se vratiti u stvarni život.

Nika Drljačić, Rijeka, Hrvatska

- Split je prekrasan, a ljudi osebujni. Kao ataše, vodila sam svoju ekipu po centru Splita i pričala im o povijesti grada, vodila ih na Marjan da vide pticu u perspektivu grada i slikaju se, otkrila im par plaža, Žnjan i Trstenik na koje smo svakodnevno odlazili, pratila ih od studentskoga doma do dvorana, zajedno smo odlazili jesti, animirala sam ih za izlaske... Ekipa mi je bila super! Dečki su bili jako ugodni i simpatični i odlično smo se složili. Toliko da sam skupa s njima patila kad su izgubili. Zato sam im glumila DJ-a i puštala vesele pjesme da ih podignem. Ništa od toga mi nije bilo naporno jer sam se družila sa super ljudima i stalno nešto radila.

Ivo Babić, Split, Hrvatska

- Moj zadatak bio je prijevoz sudionika od aerodroma do smještajnog kompleksa kao i prijevoz natjecatelja do dvorana. Organizacija ovakve sportske priredbe podrazumijeva transport velike količine opreme kao i prijevoz u hitnim slučajevima. Potrebno je biti na raspolaganju jako puno vremena te spavati vrlo malo. Međutim, odlična organizacija i pozitivno okruženje je ono što mi je pružalo snagu. Uvjeran sam da bi ovih tjedan dana 'mukotrpnog' volonterskog rada ponovio još sto puta.

ANTE IVELIĆ

12. Europsko sveučilišno prvenstvo u košarci

Split, 21. - 28. srpnja

Avantura Poljaka Filipa

U Split sam stigao vlakom, a u Varšavu se vratio vespom

Piše:
JELENA MATEŠIĆ

Čak 140 volonterki i volontera iz Hrvatske i inozemstva sudjelovalo je u organizaciji Europskog sveučilišnog prvenstva u košarci. Teško je pronaći riječi koje bi vjerno dočarale njihov doprinos ovoj sportskoj manifestaciji, ali oko jednog se svi slažu – bez volontera, organizacija ovakvog tipa natjecanja bila bi nemoguća misija.

Svi oni ostavili su dio sebe u Splitu, a mi se nadamo da su zauzvrat stekli vrijedna iskustva, ostvarili dugoročna prijateljstva, te uživali i oplemenjivali se u multikulturalnoj atmosferi koju je izgradilo preko 600 mladih ljudi iz čitave Europe.

No, jedan volonter iz Poljske otkrio je dodatnu vrijednost volontiranja u stranoj zemlji – avanturu! U Split je stigao konvencionalnim putem, vlakom, dok je 1.700 kilometara dug put doma prevaleo na indijskoj vespi istog godišta kao i naš junak iz priče.

Filip Fulara je dvadesetogodišnji student iz Varšave se uz svoje akademske obveze bavi veslanjem i volontiranjem. Za svoj prvi međunarodni volonterski angažman Filip je odabrao Split i po njegovim riječima nije požalio. Odlučili smo Filipa pitati što misli o organizaciji Europskog prvenstva, kako mu se svidio Split i Hrvatska, što ga

najviše privlači kod volontizma i ono što nas je kod Filipa najviše zaintrigiralo, da nam prepriča nekoliko anegdota sa svog epskog putovanja nazad u rodnu mu Poljsku.

Prvo međunarodno iskustvo

- Do sada sam sudjelovao kao volonter u mnogim sportskim manifestacijama u organizaciji sveučilišta kojeg pohađam, a prvenstvo u Splitu je bilo moje prvo međunarodno volontersko iskustvo. Kao aktivni član domaćeg studentskog sportskog saveza odlučio sam kako svoje obzore moram proširiti međunarodnim angažmanom te naučene lekcije prenijeti na buduće sportske projekte u organizaciji sveučilišta kojem pripadam. Split mi se učinio idealnom prilikom jer je sportski duh Splita poznat u Varšavi, a košarka je najpopularniji akademski sport u Europi - kazao je Filip.

Što je bilo toliko posebno u Splitu?

- Kao natjecatelj i volonter sudjelovao sam na više sličnih sportskih prvenstava, ali ovo u Splitu me najviše impresioniralo. Napravljeno je s toliko ljubavi, s tolikom preciznošću i izvrsnom koordinacijom. Došao sam vidjeti kako to izgleda 'iz scene' i mogu kazati da sam dosta toga naučio. Mislim da su svi mogli uživati u radnim i zabavnim aspektima natjecanja i organizacije. Uživao sam gledajući košarku na tako visokoj razini jednako kao što sam uživao družeći se s kolegama volonterima i natjecateljima. Osim pr-

“Mnogi su me pokušali odgovoriti od tog pothvata jer 1700 kilometara, na staroj Vespi, bez prethodnog vozačkog iskustva na takvom tipu motocikla, pa i bez odgovarajuće vozačke... U Budimpešti sam doživio i manju prometnu nesreću gdje sam slomio prst, dok je Vespa prošla nešto gore, no ništa što bi ju spriječilo da me sretno odvede do Varšave”

venstva moje volontersko iskustvo obogaćeno je odlascima na prekrasne dalmatinske plaže, šetnjama kroz nacionalne parkove, druženjima sa zanimljivim ljudima i prekrasnim curama, bogatim noćnim životom i ono što je za mene važno, imao sam mogućnost treniranja u veslačkim klubovima, splitskom Gusaru i zagrebačkoj Croatiaji.

Prekrasna policajka na granici pogledala kroz prste

Odakle se pojavila vespa?
- Opijen ljepotama Hrvatske i zaražen vlastitim avanturističkim duhom, povratak kući sam odlučio odraditi na indijskoj verziji

talijanske Vespe. Valjda je razumljivo da su me mnogi pokušali odgovoriti od tog pothvata jer 1700 kilometara, na staroj Vespi, bez prethodnog vozačkog iskustva na takvom tipu motocikla, pa i bez odgovarajuće vozačke dozvole je u najmanju ruku opasno. Ali sa sjedala 7 'konja' snažnog dvokotača, pogled je jednostavno nevjerovatan, naročito kad se vozite od Splita preko Plitvičkih jezera, Zagreba, Budimpešte, Bratislave do Varšave.

Jeste li imali problema na povratku?

- Na putu do doma nisam želio previše žuriti da bolje upijem sve pejzaže kroz ko-

je sam prolazio. Vespa je i po tom pitanju jako dobro surađivala, tako što se nerijetko gasila i odbijala poslušnost pa se moje putovanje odužilo na punih šest dana. U Zagrebu i Budimpešti sam noćio kod novostečenih prijatelja, također volontera sa prvenstva u Splitu. U Budimpešti sam doživio i manju prometnu nesreću gdje sam slomio prst, dok je Vespa prošla nešto gore, no ništa što bi ju spriječilo da me sretno odvede do Varšave. Jedini susret sa zakonom bio je na granici Mađarske i Hrvatske kad mi je prekrasna policajka oprostila manjak potrebne dokumentaci-

je i s osmijehom mi zaželjela sretan put do Poljske. Po ulasku u Poljsku, dočekali su me teški usponi Karpat-skih planina, u kojima me je zatekla snažna oluja. Tu su me neki nepoznati dobri ljudi pozvali u svoj dom, ponudili mi smještaj i hranu. To me jako dirnulo.

Europsko sveučilišno prvenstvo u Splitu je svakako nešto čega ću se prisjećati s osmijehom na licu. Bilo je prekrasno i nadam se da ću se u Split vratiti već dogodne na velikoj smotri Vespi koji će se održati u našem gradu. Hvala svima koji su sudjelovali u organizaciji EUCB-a! Hvala na svemu!

Stvaranje nove splitske scene

FFWD 2013

U ljetnome ciklusu održano je pet izložaba, a nakon ljetne pauze uslijedit će još pet.

Publici su se do sada predstavili Katrin Novaković, Ante Duraković, Blaž Klarić, Kristina Šušnjara i Adna Bakija. O njihovim su radovima pisali Katarina Sučić, Katarina Duplančić, Rudolf Maretić, Andrea Trutanić i Viktorija Žuvela.

Projekt "Utorkom u Galeriji – Fast Forward" nedavno je dobio posebno priznanje za umjetnost Slobodne Dalmacije. Riječ je o seriji jednodневnih izložaba kojima se publici predstavljaju studenti Umjetničke akademije u Splitu, dok kustoske poslove obavljaju studenti povijesti umjetnosti

Piše:

SAGITA MIRJAM SUNARA

Na posljednjoj izložbi ljetnoga ciklusa "Utorkom u Galeriji – Fast Forward", splitska je publika imala priliku upoznati radove Adne Bakije, studentice kiparstva na Umjetničkoj akademiji. "Fast Forward" je serija jednodневnih izložaba na kojima izlažu studenti slikarstva, kiparstva te filma i videa splitske Akademije, dok popratne tekstove pišu studenti povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta u Splitu. Projekt je pokrenut prošle godine, a osmislili su ga Božo Majstorović, muzejski savjetnik Galerije umjetnina, i Vedran Perković, akademski slikar. U prvome je ciklusu održano deset izložaba, a kruna svega bilo je objavljivanje zajedničkog kataloga; isto je planirano i za ovu godinu. O vrijednosti projekta svjedoči činjenica da je nedavno dobio posebno priznanje Slobodne Dalmacije za umjetnost.

Od prvog izlaganja do koordiniranja projekta

Jedna od studentica koja je prošle godine izlagala u sklopu "Fast Forwarda", apsolutnica slikarstva Tina Vukasović, sada je preuzela ulogu

Mentorska potpora nastavnika

Radovi kojima se predstavljaju studenti Umjetničke akademije nastali su u okviru redovite nastave i uz mentorstvo njihovih profesora: Dejana Jokanovića Toumina, Gorkoga Žuvela, Viktora Popovića, Nine Ivančić, Blaženke Perice, Kažimira Hraste, Lorena Živkovića Kuljiša, Vlaste Žanić, Matka Mijića, Nikole Džaje i Tonija Meštrovića. Studenti povijesti umjetnosti prošle su godine tekstove pisali uz mentorstvo Ivane Meštrović i Ivane Čapeta Rakić u okviru izvannastavnog programa "Kolosijek H6", dok im je ove godine mentor Dalibor Prančević.

gu kordinatorice projekta. Tina komunicira s voditeljima, izlagačima i dizajnerom vizualnog identiteta, pazi da se poštuju zadani rokovi i promovira izložbe putem Facebook stranice Galerija umjetnina Split : Utorkom u Galeriji : FFWD 2013. "Zainteresiranost publike je ove godine po-

Nakon izložbe u Galeriji umjetnina, Tina Vukasović izlagala je u Galeriji 'Greta' u Zagrebu. U rujnu će izlagati u novom izložbenom prostoru 'Grete' u Rijeci

rasla i održala se u konstanti sve do kraja ciklusa," kaže Tina. "To pokazuje da su ovakvi projekti prepoznati i bitni, ne samo za umjetnike-izlagače i buduće kustose, već i za publiku koja je očito željna kvalitetnih kulturnih događanja u gradu Splitu."

Tina ističe da je izložba u

Galeriji umjetnina bila nje-na prva samostalna izložba i dodaje da su takva, praktična iskustva, studentima jako važna. "Vidjeli smo kako institucija poput Galerije umjetnina funkcionira 'iznutra', kako je to imati na raspolaganju svu tehniku i pomoć majstora, kako je postavljati

izložbu u kratkom vremenu i svaki tjedan iznova organizirati događaj, kako je surađivati s kustosima, što znači javno prezentirati svoj rad ili tekst te kako se nositi s tremom i strahom pred izlaganje.

Dijalog kao preduvjet za suradnju

"Prvi samostalan nastup pred velikom publikom bio je osobit izazov. "Potreba da svoj rad objasnim, prezentiram i obranim bila je za mene novo i važno iskustvo te je donekle zahtijevala osnaživanje vlastitog stava o radu." Ipak, najvećom vrijednošću

projekta smatra to što je kroz njega upoznala kolege s kojima sada surađuje na novim projektima.

"Mislim da svi sudionici projekta gledaju pozitivno na ovaj tip suradnje, jer su se stvorile veze između nekoliko ključnih institucija u kulturnome životu grada," objašnjava. "Ovo je možda početak razbijanja zatvorenih krugova tih institucija koje se, ukoliko žele da Split kulturno napreduje, trebaju isprepleti i razmijenjivati informacije i znanja ne bi li stvorili što kvalitetniju mrežu i snažnije djelovale; stvaranjem projekata, otvorenim predavanjima i kvalitetnim izložbama."

Splitski studenti na kongresu u Istanbulu

Piše:

VALENTINA PERIŠIĆ

U travnju ove godine na Maltepe sveučilištu u Istanbulu se održao internacionalni studentski kongres na temu roda. Svrha kongresa je bila okupiti studente zainteresirane za područje, omogućiti im da razmijene iskustva, pa i objave svoje radove. Na natječaj za sudjelovanje na kongresu su se prijavili studenti iz cijelog svijeta, i od nekoliko tisuća poslanih radova, samo 30 ih je bilo odabrano u prvom krugu, a među njima i 3 hrvatska. Pet studenata Filozofskog fakulteta u Splitu sa odsjeka za filozofiju tako je

dobilo priliku otići u Istanbul i predstaviti svoj seminarski rad pred znanstvenicima i studentima iz cijelog svijeta.

Ante Kolovrat, student 3. godine povijesti i filozofije je napisao rad o fenomenu zakletih djevoja, koji je raširen u zemljama Balkana te Pakistana i Afganistana. Radi se o ženama koje su iz jednog ili drugog razloga prisiljene oblačiti se, razgovarati, ponašati se i živjeti kao muškarci. Marija Pavlic, studentica 2. godine filozofije i povijesti umjetnosti, i Ana Križić sa odsjeka za hrvatski jezik i književnost su izlagale o rodu u modernoj glazbi, posebno u onoj Toma Waitsa. Rad se odnosi na utjecaj glazbe na čovjekovo rodno

određenje, te samoshvaćanje i poimanje čovjeka u okviru glazbenog utjecaja. Valentina Perišić i Daria Radman, studentice 2. godine filozofije i povijesti umjetnosti su govorile o renesansnim umjetnicima u svijetu i Hrvatskoj koje su do danas ostale nepoznate. Svijet danas poznaje samo deset umjetnica iz razdoblja svjetske renesanse, dok je u Hrvatskoj ta brojka na nuli, što su podaci iz literature, koji se pomnijim istraživanjem pokazuju pogrešnim.

Cjelokupan doživljaj kongresa je u potpunosti pozitivan, organizatori - profesori i studenti preddiplomskih studija Maltepe sveučilišta sa fakulteta umjetnosti i zna-

nosti - su nam, osim odlično organizirane konferencije, gala večere i smještaja u hotelu sa 5 zvjezdica, priuštiti i turističko razgledavanje Istanbula. Naučili smo mnogo o kulturama iz cijeloga svijeta i shvatili važnost održavanja ovakvih skupova, te priželjkujemo jedan takav organiziran od strane Sveučilišta u Splitu. Ovim putem se želimo zahvaliti bivšem studentskom zboru Filozofskog fakulteta koji su nam financijski pomogli oko troškova puta u Istanbul. Posebno hvala dekanu Filozofskog fakulteta Marku Trogljiću, Prodekanu za financije Hrvoju Relji i «tetama» iz dekanata na podršci i pomoći oko papirologije.

XXIII. svjetski filozofski kongres, Atena 4-10. kolovoza 2013.

Filozofija kao istraživanje i kao način života

Za razliku od prethodnog 22. Svjetskog filozofskog kongresa koji se pred pet godina održao u Seulu, na kojemu su nastupila samo dva hrvatska filozofa, na ovogodišnjem je Kongresu taj broj višestruko premašen

PISE:
MISLAV KUKOČ

Nakon dvije tisuće i četristo godina svjetska se filozofija vratila kući – tim je riječima atenski gradonačelnik svečano otvorio 23. Svjetski filozofski kongres koji je, pod naslovom „Filozofija kao istraživanje i kao način života“, od 4. do 10. kolovoza održan u Ateni. Kongres je otvoren u Akademovom gaju, na mjestu gdje pred 2400 godina Platon osnovao svoju slavnu

filozofsku školu – Akademiju – što je diljem svijeta postala uzorom znanstvenih, umjetničkih i obrazovnih ustanova najvišega ranga.

Današnji značaj filozofije

Svojim tematskim određenjem Kongres je usmjerio pozornost na dvostruko značenje i važnost filozofije u današnjem svijetu. Prvo, na filozofiju kao pratitelja, usmjeritelja, prosuditelja i nadzornika kako znanstvenih istraživanja, tako tehničke primjene znano-

sti. I drugo, na filozofiju kao način života, pronositeljicu orijentacijskog znanja, kao potporu i usmjerenje da se, u traženju životnog smisla, opredijelimo za istinske humane vrijednosti. U uvodnoj plenarnoj raspravi o filozofijskoj metodi, ugledni filozofi E. Agazzi, S. B. Diagne, D. Follesdal i J. McDowell poručili su da vrijednost filozofije u dijalogu sa suvremenim znanostima i svjetskim religijama počiva prije svega na uvjerljivosti argumentacije.

U auli su održana i plaćena predavanja uglednih svjetskih filozofa posvećena velikanima svjetske filozofske misli: istaknuti danski filozof i počasni predsjednik Međunarodne federacije filozofskih društava Peter Kemp instruktivno je osvijetlio bogatstvo misli Sorena Kierkegaarda; izraelsko-američka filozofkinja Anet Biletzki je u „Ibn Rušd predavanju“ na primjeru izraelsko-palestinskog sukoba razmatrala pitanje koliko su religije smetnja postizanju mira i poštivanju ljudskih prava. No istinski vrhunac bio je nastup Jürgena Habermasa, nesumnjivo najvećeg živućeg filozofa.

Filozofija na svojim izvorima

Najatraktivniji dio kongresa bili su večernji simpoziji na istaknutim povijesno-filozofskim lokacijama. Prvi je, pod naslovom „Relevantnost grčke filozofije danas“ održan na mjestu na kojemu je 387. g. pr. Kr., Platon osnovao svoju Aka-

Jürgen Habermas

Istinski vrhunac XXIII. Svjetskog filozofskog kongresa bio je nastup Jürgena Habermasa, izdanka slavne Frankfurtske škole i nesumnjivo najvećeg živućeg filozofa današnjice, koji je – poput mnogih istinskih veličina izrazito skroman čovjek, sušta suprotnost arogantnih celebrityja – na Kongresu bio itekako i prisutan i nazočan; prisutan u brojnim kongresnim priopćenjima iz različitih filozofskih područja i disciplina: filozofije kulture, prava, povijesti, socijalne i političke filozofije, etike ... u kojima je višestruko referiran i citiran, a nazočan, ne samo na specijalnoj kongresnoj konferenciji održanoj njemu u čast, već i na različitim kongresnim zbivanjima, simpozijima, sesijama, okruglim stolovima, koje je neumorno obilazio, pažljivo slušajući tuđa izlaganja i disciplinirano dizanjem ruke tražio riječ da postavi pitanje i sudjeluje u raspravi. U svojem priopćenju pod naslovom „Plea for a constitutionalization of international law“ (Za konstituiranje međunarodnog prava) održanom na specijalnoj kongresnoj konferenciji pod nazivom „Kozmopolitizam – u čast J. Habermasu“ Habermas se zalaže za proširenje demokracije i vladavine prava preko granica nacionalnih država i to ustanovljenjem obvezujućeg globalnog međunarodnog prava. Koristeći se primjerom aktualne krize EU, glavne prepreke ustroju multikulturalnog svjetskoga društva bez svjetske vlade on nalazi u uznapredovalom demokratskom deficitu i manjku solidarnosti bogatih zemalja prema članicama koje, opterećene krizom, klize u dužničko ropstvo.

Lingua franca i KGB

Engleski – ta globalizacijska lingua franca – iz kongreskih je rasprava gotovo u potpunosti istisnuo tradicionalne jezike zapadne filozofije, poput njemačkog i francuskog, dok je španjolski i onako filozofijski marginalan, pa su se od ostalih službenih jezika iznenađujuće nametnuli ruski i kineski, ne toliko poradi filozofskih razloga koliko zbog prozaične činjenice da brojni izlagači iz okružja nezapadnih globalizacijskih velesila drugi jezik ne znaju. U tom se kontekstu zbio i svojevrsan diplomatsko-filozofski incident kada se jedan azerski filozof ispričao auditoriju zato što izlaže na ruskom, s obrazloženjem da im je u Sovjetskom Savezu bilo zabranjeno učiti strane jezike. Kad je ruski kolega to proglasio neistinom i isprikom za lijenost, replicirajući da su vrijedni – poput njega – naučili engleski, Azer je odvratio da su engleski smjeli učiti sami agenti KGB-a, što je jamačno bio i dotični ...

Novo rukovodstvo FISP-a

U sklopu Kongresa održana je i izborna skupština Međunarodne federacije filozofskih društava (FISP). Za novoga predsjednika FISP-a izabran je prof. Dermot Moran, istaknuti irski filozof s University Collegea u Dublinu; između 60-tak kandidata – istaknutih filozofa sa svih kontinenata - Skupština je tajnim glasovanjem izabrala 39 članova novog Upravnog odbora (CD FISP-a) među kojima je svoj drugi petogodišnji mandat izborio i potpisnik ovih redaka. Između Pekinga i Rio de Janeira koji su se kandidirali za domaćina XXIV. Kongresa 2018 - prihvaćena je kandidatura Pekinga.

živanje

demiju, koja je u Ateni djelovala idućih 900 godina sve do 529. godine kada je rimski car Justinijan zabranio rad poganskih filozofskih škola, označivši time početak srednjega vijeka. Drugi je održan na Pnixu, onkraj zapadnih obronaka Akropole, na mjestu gdje je osnovan prvi atenski i svjetski parlament – na rodnom mjesto antičke neposredne demokracije, što je i bila tema simpozija. Treći, najzanimljiviji, održan je na mjestu na kojemu je Sokrat s Fedrom raspravljao o filozofskom erosu - kako Platon navodi u istom imenom dijalogu - šetajući jednoga sparnoga ljetnog dana u sjeni platana i uz poj cvrčaka. U istom smo ugođaju – za sparnoga ljetnog dana, u sjeni platana i uz poj cvrčaka - slušali nadahnuta tematska izlaganja o ljubavi i filozofskoj erotici. I konačno, četvrti simpozij održan je na mjestu Aristotelove filozofske škole– Liceja, na kojemu su upravo u tijeku arheološka iskapanja, pa je lokalitet bio jednokratno otvoren samo za potrebe Kongresa.

Nastupi hrvatskih filozofa

Zarazliku od prethodnog 22. Svjetskog filozofskog kongresa koji se pred pet godina održao u Seulu, na kojemu su nastupila samo dva hrvatska filozofa, na ovogodišnjem je Kongresu taj broj višestruko premašen. U sekciji za političku filozofiju zapaženo je predavanje pod naslovom „Demokracija kao

način života – filozofski credo J. Deweya“ održao prof. Pavo Barišić s Filozofskog fakulteta u Splitu, a u sekciji za filozofiju povijesti, koju je vodio prof. Lino Veljak, nastupila je dr. Marija Selak (oboje s Filozofskog fakulteta u Zagrebu) s priopćenjem „Ljudska priroda i nova epoha“. Prof. Zdravko Radman, s Filozofskog fakulteta u Splitu, vodio je sekciju za filozofiju uma, a prof. Nenad Mišćević iz Rijeke organizirao je i vodio pozvanu sesiju pod naslovom „Znanje, razumijevanje i mudrost“. Autor ovih redaka nastupio je na tematsko Okruglom stolu Sekcije FISP-a za bioetiku i etiku znanosti „Istraživanje u praksi: bioetika u 2013.“ s izlaganjem „Meditranska i europska obilježja integrativne bioetike“. Uz to je vodio i sekciju za socijalnu filozofiju, te organizirao i vodio pozvanu sesiju na temu „Bioetički dijalog u jugoistočnoj Europi“, u kojoj su bioetičari iz Turske, Grčke, Makedonije, Bugarske, Srbije i Hrvatske raspravljali o razvoju bioetike u svojim zemljama i u regiji. U toj je sesiji hrvatsku integrativnu bioetiku predstavila dr. Ivana Zagorac s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koja je također nastupila i u sekciji za bioetiku s priopćenjem „Korijeni europske bioetike“.

Prof. dr. sc. Mislav Kukoč član je Upravnog odbora Međunarodne federacije filozofskih društava

O Kantovu utjecaju na Schellingovo shvaćanje slobode

Schelling ističe da će zlo biti neobjašnjivo sve dok se korijen slobode ne spozna u neovisnom temelju prirode, čime opet vraća fokus na svoj pojam božanstva

Piše:

EMIL KUŠAN*

Često izrečeni stav o Immanuelu Kantu kao pokretaču novog načina filozofiranja, a o tzv. klasičnom njemačkom idealizmu kao interpretaciji Kanta, uglavnom se uzima kao samorazumljiv tumačima njemačke misli 19. stoljeća. Međutim, valja razlikovati aktere tog razdoblja, i to s obzirom na narav utjecaja koji je na njih izvršen. Dok se J. G. Fichte i A. Schopenhauer izravno pozivaju na Kanta smatrajući se njegovim nastavljacima, G. W. F. Hegel ipak nije otišao toliko daleko. Građeci svoju misao on u svakom trenutku vidi Kanta, no najčešće kao opoziciju spram koje ostvaruje idejni odnos. F. W. J. Schelling se u toj skupini, kako mu se misao razvijala, sve više udaljavao od Kanta, barem izrijeком, dakle, na jednoj prvenstveno deklarativnoj razini. Osobito značajnim smatramo ovaj utjecaj u domeni etike. Za analizu tog utjecaja poslužit će nam Kritika praktičkog uma, Kantovo glavno etičko djelo te Schellingova moralna teozofija, iznesena u retcima spisa O bitstvu slobode. Zbog nedostatka prostora, ograničit ćemo se na osnovne ideje ovih dvaju djela. Naša teza glasi: unatoč činjenici da se Schelling do vremena pisanja O bitstvu slobode u velikoj mjeri odmaknuo od Kantova utjecaja, ovaj je spis spekulativna interpretacija Kantove Kritike praktičkog uma, utoliko što u svoj teozofski kontekst Schelling uključuje neke od temeljnih postavki Kantove etike.

Opseg i narav utjecaja

Kroz pojmovnu dihotomiju sloboda/nužnost, kao i njima pridruženoj ovisnost/samostalnost, Schelling se trudi prodrijeti u srž pojma slobode, eda bi konstruirao poligon za svoju kasniju religijski-orijentiranu filozofiju. Analiza ovih pojmova dovodi ga do centralne dihotomije dobra i zla, što i priliči teodicejskoj namjeri spisa. Tematizacija odnosa dobra i zla u Schellinga poprma nazičeg vrlo originalnu formu, no u bitnome se svodi na pokušaj, bilo svjesni bilo nesvjesni, interpretacije Kantove etike, posebno ideje kategoričkog imperativa. Ovaj tok možemo prikazati kao niz osnovnih navoda iz spisa s pripadajućim pojašnjenjima uz kojih će Schellingovo naslanjanje na Kanta postati sasvim razvidno.

njima uz kojih će Schellingovo naslanjanje na Kanta postati sasvim razvidno.

1. „Iz temelja prirode uzdignuti princip, putem kojeg je čovjek odvojen od Boga, jest samost u njemu, koja pak putem svojega jedinstva s idealnim principom postaje duh (- personalitet). Ali time da je samost duh ona je volja koja sebe samu sagledava u potpunosti slobodi, nije više oruđe univerzalne volje koja stvara u prirodi.“

- Za sada, dakle, vidimo da Schelling uspostavlja individu, kao slobodnu od principa, što je čini samošću. Ona je duh (personalna individua) i kao takva je slobodovoljna.

2. „No ona ili svojevolja je sad samo time duh, i po tome slobodna, što je ona zbiljski preobražena u pravolju (svjetlo), tako da ona doduše, kao svojevolja, još ostaje u temelju (...) kao nosilac i nekuruku priču-

vište višeg principa svjetla.“

Dakle, duh je slobodan ako djeluje (čuva) u skladu sa višim principom svjetla, tj. ako je dobar. Taj viši princip svjetla kojeg Schelling naziva još i univerzalnom voljom ili pravoljom nije ništa drugo nego ono što Kant naziva moralnim zakonom i formulira kategoričkim imperativom, samo što kod Schellinga ono poprma božanske karakteristike.

3. „Ali time što ona ima duh (jer ovaj vlada nad svjetlom i tamom) – ako on naime nije duh vječne ljubavi – samost se može odriješiti od svjetla, ili svojevolja može težiti da ono što je ona samo u identitetu sa univerzalnom voljom bude partikularna volja (...) ali ona je tada i puko partikularna volja, ne slobodna nego vezana.“

Prema tome, ako se svojevolja (ono što je za Kanta Wille) „partikularizira“ postaje neslobodna, jer je (pokazat će se) zla. Schelling ima čistu volju (univerzalna volja, Kantovarener Wille, ili zakonodavna volja – paralelizam je očigledan) i volju, koja je slobodna dok je u skladu s čistom (zapravo, prema principu kategoričkog imperativa, koji je izraz slobode kao autonomije u opreci prema neslobodi kao heteronomiji), potonja se može „odriješiti“ (što ovdje možemo uzeti sinonimno sa „ogriješiti“) i onda postaje samovoljom (Kantov Willkür), u kojem slučaju postaje neslobodna i vezana – a postaje ovo zato što Schelling nema razvijenu kategoriju konstitucionalne slobode (nema je ni Kant, ali je osjeća, pa se s tom idejom hrva u početku Metafizike čudoređa čime dolazi do tzv. hibridne definicije volje). To razdvajanje principa koji su u bogu nerazdvojiivi Schellingu treba da bi objasnio genezu zla, a kao oruđe služi mu Kantova etika!

4. „Da je pak baš to ono uzdignuće svojevolje Zlo, jasno se vidi iz sljedećeg. Volja, koja istupa iz svoje natprirodnosti, da bi sebe kao opću volju ujedno učinila partikularnom i kreaturnom, teži preobrnuti odnos principa (...) iz čega slijedi rastrojstvo u njoj samoj i izvan nje.“

-Ovoni je ništa doli opis kantovski shvaćenog stanja heteronomije, rastrojstvo u volji samoj jest nemoral a rastrojstvo izvan nje manifestirani nemoral, tj. učinci nemoralnih djela.

5. „Ali tek što je svojevolja sama uzmakla iz centra kao svoga mjesta, popustila je i veza snaga; umjesto nje vlada puka partikularna volja (...) koja mora težiti da uzbunjenoj vojsci požuda i naslada formira ili sastavi neki vlastiti i odvojeni život (slijepa hlepnja i požuda, kao u životinja, koje nisu duh). (...) No kako to ipak ne može biti nikakav istinski život, kakav je mogao opstojati samo u izvor-

nome odnosu, to nastaje neki doduše vlastiti, ali patovreni život, jedan život laži, rašće nemira i kvareži.“

Heteronomija (ovdje predstavljena kao uzbunjena vojska požuda i naslada, dakle, kantovski rečeno, empirijskih odredbenih razloga) za Schellinga negira slobodu, a proizvodi vezanost. Schelling ovaj „pomak“ u odnosu snaga tumači kao zloupotrebu slobode koja rezultira vezanošću. Zaista se čini da je cjelokupni ovdje prezentirani nauk jedna vješta interpretacija Kanta. Koliko god rječnik bio drukčiji, zlo je za Schellinga također stanje volje (doduše, on misli da govori o samostojećem principu, tj. o nečemu pozitivnome, iako ne kao bitstvu nego „pukom temelju“), ali neslobodno.

Kraj ovog niza Schelling završava s tezom da će zlo biti neobjašnjivo sve dok se korijen slobode ne spozna u neovisnom temelju prirode, čime opet vraća fokus na svoj pojam božanstva.

Schellingov pokušaj rješenja problema slobode

Valja dodati da je u pogledu slobodnog izbora zla Schelling narazmeđu između Kanta i svoje originalne misli. Za njega slobodno djelovanje slijedi „neposredno iz onog inteligibilnog u čovjeku“, što je čisto kantovsko određenje, no opet kritizira Kantov tretman slobode kao izbora (iako je vrlo teško tvrditi da to u Kanta uopće postoji). U središnjem dijelu spisa Schelling nam pruža pregršt prilično izravnih navoda o slobodi kao apsolutno ontološkoj kategoriji.

Vrhunac ove ontologizacije slobode Schelling postiže pred kraj spisa kada sve dosada odvojeno tematizirane elemente sjedinjuje u sintetičku cjelinu: „Čovjek, mada se rađa u vremenu, ipak je stvoren u početak stvorbe (centar). Kroz njega (vječni čin stvaranja) seže život čovjeka sve do početka stvorbe; otuda je on pomoću njega i izvan stvorenog, slobodan i sam je vječni početak.“ Nakon ovakvog radikalnog reza s Kantom jedini mogući rasplet je utemeljenje svega rečenoga u bogu: „Istinska sloboda jest u jednozvučju sa svetom nužnošću.“ Za Schellinga, čovjek je kroz ovaj bitak-u-bogu sposoban za slobodu. Radi se prilično razočaravajućem kraju rasprave koja inače obiluje oštroomnim idejama, jer ovakvo „rješenje“ nije ono za što se izdaje, zapravo je bijeg od problema.

Emil Kušan asistent je na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta u Splitu, a tekst članka je izložen na ovogodišnjem simpoziju 'Meditranski korijeni filozofije'

baština

Kolonija likovnih umjetnika "Željezara Sisak" obilježila je kulturni život grada Siska

Upoznajte industrijsku baštinu Siska!

Piše:
SAGITA MIRJAM SUNARA

U rujnu se diljem Europe održavaju Dani europske baštine, manifestacija koja za cilj ima predstaviti kulturnu raznolikost europskog kontinenta i bogato naslijeđe njegovih naroda, ali i upozoriti na potrebu zaštite i očuvanja te baštine. U sklopu manifestacije organiziraju se posjeti lokalitetima koji građanima inače nisu toliko dostupni, izložbe, javna predavanja, okrugli stolovi i druga događanja. Dani europske baštine u Hrvatskoj ove se godine otvaraju u Sisku, a taj ih je grad odlučio obilježiti programom naslovljenim Dani industrijske baštine grada Siska. U programu sudjeluje stručni tim Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu, kojemu je prošle godine povjerena obnova sisačkog Parka skulptura.

Dani industrijske baštine grada Siska, 20. rujna – 5. listopada 2013.

Industrijska baština grada Siska izuzetno je bogata: tu su pogoni nekadašnje Željezare Sisak i radnička naselja koja ih okružuju, bogata umjetnička ostavština Željezarine Kolonije likovnih umjetnika, gradska prometna infrastruktura, komunalni objekti i žitna skladišta – sve ono što je od druge polovice 19. stoljeća do danas obilježilo povijest toga grada. Gradski muzej Sisak, Gradska galerija Striegl i Konzervatorski odjel u Sisku žele pokazati da ta, danas zanemarena

Potkraj rujna u Sisku se održavaju javna predavanja, izložbe i radionice posvećene industrijskoj baštini toga grada. U programu sudjeluje i stručni tim Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu, kojemu je prošle godine povjerena obnova sisačkog Parka skulptura

ostavština, predstavlja izniman povijesni i kulturni resurs koji može biti poticaj daljnjem razvoju grada. Industrijska baština, uverenji su, može biti okosnica turističke ponude Siska, može pokrenuti njegovu ekonomiju, donijeti nova radna mjesta i poboljšati kvalitetu života njegovih stanovnika.

Da bi javnost upoznali sa svojim idejama, ali i konkretnim projektima, osmislili su bogat i raznovrstan program: Dane industrijske baštine grada Siska. Program započinje u petak 20. rujna; tada će se u Holandskoj kući, starom žitnom magazinu koji je Ministarstvo kulture uključilo u svoj pro-

Sisački umjetnik Marijan Crtalić predstaviti će nagrađenu izložbu "Nevidljivi Sisak – Fenomen Željezara"

gram zaštite kulturnih dobara, otvoriti izložbu "Industrijska baština grada Siska". Autor izložbe je mr. sc. Vlatko Čakširan, viši kustos Gradskog muzeja Siska. Nakon izložbe, u zgradi bivšeg Instituta Željezare Sisak bit će prikazan nagrađeni dokumentarni film režisera Gorana Devića "Dvije peći za udarnika Josipa Trojka". Film prikazuje ostatke nekada velike industrije željeza u Sisku te prati rezanje i demontiranje čuvene peći Siemens-Martin s kojom su radnici svojevremeno nekoliko puta postigli svjetski rekord u proizvodnji željeza. Istoga se dana otvaraju još dvije izložbe:

"Nevidljivi Sisak – Fenomen Željezara" Marijana Crtalića i "Otisci prostora" Gorana Nježića. Crtalić će svojim sugrađanima predstaviti multimedijску instalaciju o Željezari koja mu je 2010. godine donijela drugu nagradu na natjecanju THT@MSU. Nježić se, pak, publici predstavlja slikarskim i video radovima kojima je zaobilježio "otiske" industrijskih i stambenih prostora (nekoć) radničkog naselja Caprag u Sisku.

Konzervatorsko-restauratorska radionica u Parku skulptura

Na zelenim površinama naselja Caprag razasuto je četrdesetak metalnih skulptura koje su nastale u sklopu Kolonije likovnih umjetnika Željezare Sisak između 1971. i 1990. godine. Budući da su godinama izložene atmosferilijama, a o njima nitko nije vodio računa, skulpture su jako oštećene pa im predstoji restauriranje. Taj će posao obaviti Odsjek za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu. Kao uvod u predstojeće radove, od 23. do 27. rujna u sisačkome Parku skulptura održat će se konzervatorsko-restauratorska radionica pod vodstvom dviju splitskih profesorica, mr. art. Valentine Ljubić Tobisch i Sagite Mirjam

"Interpolacije": raspored javnih predavanja

23. rujna – Nina Vojnović, Maksin Pužar i Nikolina Rusac (Filozofski fakultet u Zagrebu / FFZg), "Idejni projekt revitalizacije naselja Caprag" + projekcija filma "Željezara Sisak – Caprag nekad i danas"
24. rujna – dr. sc. Hrvoje Klasić (FFZg) "Željezara Sisak – nezaobilazan igrač na političkoj sceni grada i države"
25. rujna – dr. sc. Sanja Potkonjak i dr. sc. Tomislav Pletenec (FFZg) "Ima li baština (socijalizma) budućnost? – primjer parka skulptura Željezare Sisak"
26. rujna – Ana Sopina i Jasenko Horvat (Arhitektonski fakultet u Zagrebu), "Industrijsko naslijeđe kao prostori instalacija"
27. rujna – Sagita Mirjam Sunara (Umjetnička akademija u Splitu), "Glas umjetnika. Informacije prikupljene od autora skulptura nastalih u sklopu Kolonije likovnih umjetnika Željezara Sisak"; Zlatan Novak (Vektra d.o.o., Varaždin), "Izrada 3D modela za skulpture iz Parka skulptura nastalih u sklopu Kolonije likovnih umjetnika Željezara Sisak"
30. rujna – mr. sc. Vlatko Čakširan (Gradski muzej Sisak), "Likovna kolonija Željezare Sisak" + razgledavanje istoimene izložbe
1. listopada – mr. sc. Goran Arčabić (Muzej grada Zagreba), "Industrijska baština grada Zagreba"

Sunare. U radionici će sudjelovati šestero studenata konzervacije-restauracije, a pridružiti će im se dr. sc. Ivica Ljubenkov, voditelj Akademijinog laboratorija za konzervatorsko-restauratorska istraživanja.

Konzervatorsko-restauratorska radionica u Parku skulptura dio je projekta "Tvornica baštine Željezara Sisak" koji je pokrenut prošle godine, a cilj mu je istražiti i revitalizirati kulturne vrijednosti koje je Željezara stvorila nakon Drugog svjetskog rata te očuvati industrijski krajolik Željezare i radničko naselje Caprag s pripadajućim parkom i skulpturama. Uoči početka radionice u Sisak će doputovati desetak umjetnika – autora skulptura, koje će restauratori intervjuirati pored njihovih radova. Cilj je prikupiti podatke o tome kako su skulpture nastale i kako su izvorno izgledale, što će restauratorima pomoći u njihovom poslu.

Ciklus javnih predavanja

Od 23. rujna do 5. listopada odvijat će se teorijsko-umjetnički program "Interpolacije" posvećen temi Željezare, Capraga i Parka skulptura. Program uključuje javna predavanja, izložbe, projekcije i likovne radionice za djecu iz lokalnih

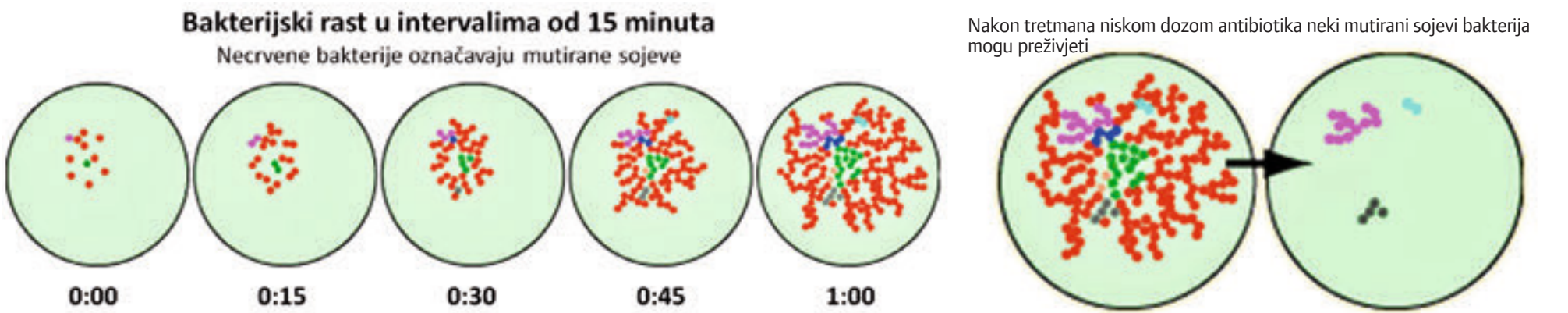
Konzervatorsko-restauratorska radionica u Parku skulptura vode mr. art. Valentina Ljubić Tobisch (na slici) i Sagita Mirjam Sunara

osnovnih i srednjih škola. U srijedu 2. listopada bit će upriličena svečana promocija knjige Arhitekt Lavoslav Horvat – kontekstualni ambijentalizam koju potpisuje Zrinka Paladino, a objavljena je u izdanju Meandarmedije i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Organizatori najavljuju razgledavanje industrijskih objekata uz stručno vodstvo (na rasporedu 28. rujna), obilazak rute industrijske baštine grada Siska (5. listopada) te okrugli stol na temu budućnosti industrijske baštine grada Siska i formiranje Društva prijatelja industrijske baštine grada Siska "Industriopolis" (4. listopada).

Program Dana industrijske baštine grada Siska osmislili su mr. sc. Vlatko Čakširan iz Gradskog muzeja Sisak, pročelnica sisačkih konzervatora Ivana Miletić Čakširan i kustosica Gradske galerije Striegl Alma Trauber. Pokrovitelji su Grad Sisak i Sisačko-moslavačka županija. Prostor za dio događanja velikodušno je ustupila tvrtka Applied Ceramics.

O restauratorskoj radionici na blogu

Više o projektu obnove skulptura nastalih u sklopu Kolonije likovnih umjetnika Željezare Sisak možete doznati na blogu Stažiranje među umjetnicima: <http://stazist.blogspot.com/> Tekstove pišu studenti konzervacije-restauracije, a uređuje ih docentica Sagita Mirjam Sunara.

Evolucijska utrka u naoružanju

Razumijevanje kako se bakterije mijenjaju i evoluiraju pod utjecajem antibiotika nam omogućuje da razvijemo i primijenimo obrasce ponašanja koji će utjecati na tu evoluciju i produljiti korisni životni vijek antibiotika

Piše:
DR. SC. JURAJ SIMUNIĆ*

Poput svih bioloških sustava, uzročnici bolesti kao i njihove žrtve evoluiraju, odnosno kontinuirano se mijenjaju. Razumijevanje mehanizama tih promjena može uvelike promijeniti način na koji se borimo protiv određene bolesti. Evolucija patogena (mikroorganizama koji dovode do bolesti) može biti brža od naše sposobnosti da pronađemo novi i djelotvorni oblik liječenja, ali proučavanje kako se razvija otpornost na lijekove nam može pomoći da je usporimo. Spoznaja o evolucijskom podrijetlu bolesti može pružiti korisne informacije o učinkovitom načinu liječenja dok je istraživanje osnovnih evolucijskih mehanizama važno za razumijevanje prirode genetski uvjetovanih bolesti.

Ljudska je populacija kontinuirano zarobljena u evolucijskoj utrci u naoružanju s patogenima koji napadaju naše tijelo.

Bijeg patogena: evolucijska utrka u naoružanju

Da bi borba protiv patogena kao što su virusi bila učinkovita, potrebno je prepoznati da se ovi organizmi konstantno mijenjaju. Svake se godine iznova upućuje poziv građanima, pogotovo onima starije dobi, da se cijepi protiv gripe, neovisno o tome jesu li se cijepili prethodne godine. Zašto se potrebno cijepiti iznova svake godine? Zar medicina ne može izumiti jedno cjepivo koje će biti dovoljno?

Dok kruži različitim populacijama i domaćinima, virus gripe se mijenja toliko da postojeća cjepiva postaju neučinkovita. Gripa je problem za kojeg se rješenje mora stvarati iznova svake godine. Stručnjaci pokušavaju predvidjeti koji bi tip gripe mogao biti najzastupljeniji u sezoni te na osnovi predviđanja određuju kakvo će se cjepivo proizvesti. Budući da preklapanje predviđanja i stvarnog stanja nije uvijek potpuno, može se dogoditi da cjepiva za svaku sezonu nisu jednako optimizirana i učinkovita. Čak je moguće da se i unutar jedne sezone virus mijenja dovoljno da učini cjepivo nedjelotvornim. Jedino ako razumijemo prirodu virusa gripe kao evoluirajućeg entiteta, možemo razumjeti i zašto je potrebno svake godine tražiti novo rješenje za ovaj problem.

Budući da se virusi i bakterije brzo razmnožavaju, njihova evolucija je brza. Kratko generacijsko vrijeme; za neke bakterije je ono samo 15 minuta, znači i da prirodni odabir djeluje brzo. U svakoj generaciji patogena pojavljuju se mutirane jedinke s ponešto promijenjenim svojstvima koje zatim prolaze kroz filter našeg imunološkog sustava i lijekova koje koristimo. Nakon velikog broja generacija koje čine samo mali dio jednog ljudskog života, patogeni se prilagode našim metodama obrane, mnogo brže nego što je medicina sposobna razviti nove metode liječenja.

Otpornost na antibiotike: odgađanje neizbježnog

Prije samo nekoliko desetljeća, antibiotici su bili smatrani čudesnim lijekovima budući da su uspješno liječili smrtonosne bolesti izazvane bakterijskim infekcijama. Ironično je da su postali žrtva vlastitog uspjeha. Zbog pretjeranog i neispravnog korištenja, danas su mnogi od njih postali neučinkoviti u borbi protiv bolesti za koju su bili namijenjeni. U godinama nakon otkrića penicilina (1929.) mnogi su novi antibiotici bili uspješni u smanjenju smrtnosti od zaraznih bolesti kao što su tuberkuloza i pneumonija. Zlatno doba antibiotika je kratko trajalo, i u posljednjim desetljećima mnoge su bakterije razvile djelomičnu ili potpunu otpornost na veliki broj njih. Danas se čak pojavljuju i slučajevi infekcije tzv. panreziistentnim sojevima bakterija koje su otporne na sve postojeće antibiotike i za koje ne postoji odgovarajuća terapija.

Proučavanjem evolucije se moglo predvidjeti da će doći do pojave otpornosti. Uz dovoljno vremena, naslijeđivanja i varijabilnosti, svaki organizam uključujući i bakterije će evoluirati pod selekcijskim pritiskom. U slučaju pojave rezistencije taj pritisak predstavlja upravo antibiotici.

Evolucijska teorija predlaže određene taktike koje bi mogle usporiti, iako ne i zaustaviti razvoj otpornosti bakterija.

1. Ne koristiti antibiotike za liječenje virusnih infekcija – Antibiotici ubijaju bakterije, ali ne i viruse. Ako koristimo antibiotike za prehladu ili gripu, nećemo ubiti viruse, ali ćemo uništiti selekcijski pritisak na bakterije u našem tijelu i nehotice vršiti odabir otpornih sojeva. Ono što želimo je da bakterije u našem tijelu budu „antibiotske djevice“ tako da u trenutku kada izmaknu kontroli lako budu eliminirane dostupnim antibioticima.

2. Izbjegavati niske doze antibiotika tijekom dužeg razdoblja – Kratkotrajnija visoka doza antibiotika je bolja za kontrolu infekcije. Bakterije koje prežive blažu dozu antibiotika su vjerojatno donekle otporne, a njihovo dulje izlaganje niskim dozama antibiotika promovira daljnji razvoj otpornosti. Ono što želimo postići je eliminacija svih bakterija unoseći dovoljno jak selekcijski pritisak (antibiotik), a ne promovirati razvoj otpornosti.

Prilikom terapije antibioticima potrebno je uzeti cijelu dozu – Jednako kao i niska doza, tako i nepotpuna kura antibioticima može omogućiti bakterijama da se prilagode i razviju otpornost. Uzimanje cijele doze antibiotika je nužno da bi se potpuno eliminirali svi mikroorganizmi. U slučajevima kad jedan antibiotik ne djeluje na infekciju vjerojatno se radi o otpornim bakterijama. Uzimanje jače doze istog lijeka samo pojačava isti selekcijski pritisak i favorizira nastanak još otpornijih mikroorganizama. U ovakvom slučaju je bolje pokušati primijeniti antibiotik potpuno drukčijeg mehanizma djelovanja kojeg bakterije nisu do tada susrele. Ovaj novi selekcijski pritisak ima veću mogućnost dovesti do eliminacije preostalih bakterija umjesto da promovira njihovu evoluciju.

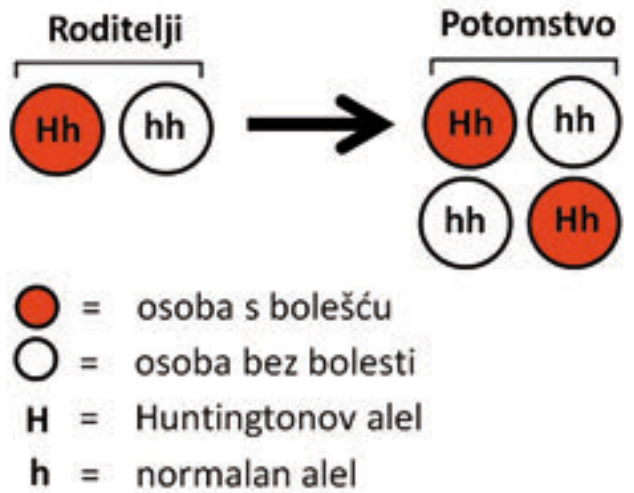
3. Smanjiti ili eliminirati preventivnu upotrebu antibiotika u stočarstvu – Nepotrebno korištenje antibiotika u poljoprivredi može dovesti do stvaranja otpornih sojeva bakterija koje mogu kasnije izazvati zdravstvene probleme kod ljudi. Jednako tako, na ovaj način i sami antibiotici mogu ući u prehrambeni lanac čovjeka. Razumijevanje kako se bakterije mijenjaju i evoluiraju pod utjecajem antibiotika nam omogućuje da razvijemo i primijenimo obrasce ponašanja koji će utjecati na tu evoluciju i produljiti korisni životni vijek antibiotika.

*Viši asistent na Odjelu za biofiziku PMF-a u Splitu

Huntingtonova bolest – evolucija i genetske bolesti

Huntingtonova chorea je ozbiljna genetska bolest. Ljudi s ovom bolešću imaju abnormalan dominantan gen koji ometa normalnu funkciju neurona što dovodi do postupnog gubitka kontrole nad vlastitim tijelom, te naposljetku smrti. U ribarskim selima u okolici jezera Maracaibo u Venezueli udio ljudi oboljelih od ove bolesti u populaciji je veći nego bilo gdje na svijetu. U nekim selima više od polovine stanovnika bi moglo tijekom života razviti simptome. Kako je moguće da je ovako opasna i smrtna bolest toliko uobičajena u nekim populacijama?

Istraživanja iz evolucijske genetike upućuju da postoje dva razloga: mutacije i slaba prirodna selekcija. Za mutaciju koja uzrokuje bolest je ustanovljeno da se nasljeđuje od roditelja, ali je moguće i da se u osobe pojavi spontana mutacija. Uz to, Huntingtonova bolest spada u poremećaje koji u najvećem dijelu nisu pod utjecajem prirodnog odabira koji bi ih uklonio iz populacije. Razlog tome je taj što se prvi simptomi najčešće javljaju u osoba koje su već imale djecu i nezapaženo prenijele mutirane gene na novu generaciju. U nekim slučajevima bolest se javlja i u ranoj životnoj dobi, ali tada zaista postoji jak negativan prirodan odabir.

Huntingtonova bolest je rijedak poremećaj s 30-70 slučajeva na milijun stanovnika u većini zapadnih zemalja. Visok postotak oboljelih u okolici jezera Maracaibo znanstvenici proučavaju već desetljećima. Ono što su otkrili je da je ova anomalija posljedica evolucijskog događaja koji se naziva „efekt osnivača“. Naime, prije nekih 200 godina u ovom je području živjela žena koja je bolovala od Huntingtonove bolesti, a imala je desetero djece, i mnogi današnji stanovnici tog područja njezini su potomci. Povijesni hir, visoka stopa rađanja i slab prirodan odabir odgovorni su za velik genetski teret koji nosi ova populacija. Još uvijek ne postoji lijek za Huntingtonovu bolest, no razumijevanje evolucijske povijesti bolesti – ponavljajuća mutacija koju prirodni odabir slabo eliminira – navodi nas na put: omogućiti ljudima da donose educirane odluke vezane za reprodukciju. Danas genetski testovi dozvoljavaju da se bolest detektira prije pojave simptoma i prije nego su ljudi zasnovali obitelji, što ne bi bilo moguće bez povijesnog uvida koji je dala evolucijska znanost. Kako bi ostali korak ispred patogena znanstvenici moraju razumjeti kako evolucija oblikuje organizme koji uzrokuju bolesti. Daleko od «suhe» znanstvene teorije, razumijevanje evolucije tako zaista pomaže rješavanju bioloških problema koji utječu na svakodnevni život.

Sveučilište u Splitu, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, objavljuje

NATJEČAJ

Za izbor:

- jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora-trajno zvanje za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektronika i odgovarajuće radno mjesto.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 116/03. Sve informacije mogu se dobiti u Službi za upravno-pravne poslove Fakulteta. Natječaj traje 8 dana od dana objave. Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Rudera Boškovića 32., 21000 Split. Nepravovremene prijave i prijave bez dokaza o ispunjavanju uvjeta neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

intervju

RAZGOVARALA:
MARIJA PLAZONIĆ

Razloga za razgovor s istaknutim profesorima našeg Sveučilišta nikad nam nije nedostajalo, a povod za intervju s prof. Jakovom Dulčićem posebno je značajan. On je naime, dobitnik Nagrade HAZU za prirodne znanosti, a uskoro će se u Splitu održati promocija njegove knjige „Povijest prirodnoznanstvenih istraživanja Jadranskoga mora“, nastale u koautorstvu s akademikom Franom Kršinićem.

Koji su vaši znanstveni interesi?

Moji znanstveni i stručni interesi nalaze se u području temeljnih bioloških istraživanja mora, ali i primijenjenih tema koje imaju neposrednu vezu s fundamentalnim istraživanjima. Posebno se bavim problematikom ihtiologije i ribarstvene biologije, a unutar ove druge dinamikom populacija riba. Radio sam na istraživanju biologije i ekologije brojnih riba, a posebice unutar jedne od gospodarski najvažnijih porodica riba – Sparidae (ljuskavke). Bivio sam se i opisivanjem embrionalnih razvoja više vrsta riba u laboratorijskim uvjetima, koje bi mogle imati veći gospodarski značaj.

Unutar drugih područja, nastojao sam upozoriti na moguće opasnosti od umjetno izazvanih promjena u morskom ekosustavu te pripomoći donosiocima odluka da se jadranska živa bogatstva ispravno valoriziraju, zaštite i na taj način omogući njihov održivi razvitak. Kao rezultat istraživanja bioraznolikosti jadranske ihtiofaune izašle su monografija „Checklist of the Adriatic sea fishes“ u koautorstvu sa L. Lipejom i knjiga „Nove ribe Jadranskog i Sredozemnog mora“ u koautorstvu s B. Dragičevićem. Istovremeno kao član Međunarodne ekspertne grupe za egzotične ribe Mediterana pri Međunarodnom povjerenstvu za znanstveno istraživanje Mediterana sa sjedištem u Monacu, stalno radim na kreiranju i nadopuni atlasa egzotičnih riba „CIESM Atlas of Exotic Fishes in the Mediterranean Sea“.

Objavio sam čitav niz priloga o našim poznatim prirodoslovcima te nekoliko priloga iz povijesti ihtiologije, u koautorstvu s uglednim njemačkim ihtiologom Walterom Nellenom, koji već služe kao temelj za knjigu u pisanju „Povijest svjetske ihtiologije“. Održao sam i niz popularnih znanstvenih predavanja i javnih tribina u Splitu, Rovinju i Zadru, a ujedno i objavio čitav niz znanstveno-popularnih članaka.

Čime se trenutno bavite?

Trenutno se bavim problemom utjecaja klimatskih promjena na stanje populacija riba u Jadranu, odnosno njihovu potencijalnom utjecaju na kvantitativno-kvalitativni sastav jadranske ihtiofaune te problemima vezanim za moguće ekološke opasnosti od balastnih voda

Zasluge pionira oceanografije Jadrana

Hrvatska mora izdvajati dostatno nacionalnih sredstava u istraživanje i zaštitu Jadrana kako bi ulagala u budućnost

Prof. dr. sc. Jakov Dulčić

Knjiga je nastala u suradnji sa akademikom Franom Kršinićem

kao vektora unosa alohtonih vrsta riba u Jadran. Zadnje dvije godine zajedno sa svojim asistentom B. Dragičevićem radim na inicijativi i u suradnji sa kolegama sa Sveučilišta u Liegeu na morfologiji riba i to posebice sustava za proizvodnju zvukova.

Što smatrate glavnom vrijednošću knjige „Povijest prirodoslovnog istraživanja Jadranskog mora“, čiji ste autor zajedno s akademikom Kršinićem?

Saznanja o radu svih

amatera, prirodoslovaca i oceanografa u Jadranskom moru su dosada bila sporadična i na određeni način razbacana na više različitih izvora od časopisa do internetskih stranica uz činjenicu da se ipak tim pionirima oceanografije i ribarstva do sada posvećivala mala ili nikakva pozornost u javnosti. Zato smo odlučili sva ta saznanja o njima i njihovim doprinosima sakupiti na jedno mjesto u vidu knjige. Istovremeno smo pokušali prikazati i povijest oceanografije u crtama dovoljnim da nam posluži kao uvod u povijest prirodoslovnih istraživanja Jadrana. Sadržaj knjige smo nastojali prilagoditi studentima preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija. Nadamo se da će isto tako dobro poslužiti i mladim znanstvenicima, te istovremeno biti zanimljiva i na neki način korisna svima kojima more leži na srcu. Zahvalni smo izdavačima HAZU i Institutu za oceanografiju i ribarstvo u Splitu koji su prepoznali naše težnje, te svima onima koji su na različite načine podržali izlazak ove knjige.

Kako ste doživjeli nagradu HAZU za područje prirodnih znanosti?

Osobno sam vrlo ponosan i počašćen što su HAZU, poglavito njezin Razred za prirodne znanosti, prepoznala moj skroman doprinos području prirodnih znanosti. Istovremeno ova nagrada, koja predstavlja najviše priznanje znanstvenog rada u Hrvatskoj, kao i Nagrada grada Splita za 2010. godinu, meni osobno predstavljaju i poticaj i izazov i obavezu za daljnji rad i zadovoljstvo u njemu.

U kakvom su trenutno stanju naša živa bogatstva mora?

Kao posljedica preintenzivnog ribolova događaju se negativne promjene u populacijskom sastavu eksploatiranih vrsta, a očituju se u smanjenju prosječne dužine lovljenih primjeraka (pecatura), ali i smanjenju dužine kod koje nastupa prva spolna zrelost. Navedene promjene su poznate pod imenom „prelov odraslih jedinki“ i posljedica su činjenice da je ribolov selektivan proces, u kojemu ribar ciljano izlovljava veće (a samim time i eko-

nomski vrijednije primjerke), a izbjegava manje. Nakon što je iz populacije uklonjeno toliko odraslih (spolno zrelih primjeraka) da je poremećena normalna reprodukcija i novačenje, dolazi do pada biomase mladih primjeraka što je poznato kao „prelov novaka“ i on vodi prema kolapsu populacije (ako se hitno ne poduzmu učinkovite mjere zaštite). Veliki broj gospodarski važnih vrsta u Jadranskom moru nalazi se u prvom opisanom stupnju prelova („prelov odraslih jedinki“), a u posljednje vrijeme kod najvažnijih kočarskih vrsta (oslić, škamp, grdobina, kovač i druge) uočavaju se i simptomi „prelova novaka“. Različite vrste morskih organizama različito podnose intenzivnu eksploataciju, a posebno su osjetljivi organizmi koji imaju velike dimenzije (a samim time i dugačak životni vijek), kao i oni koji sporo rastu i kasno sazrijevaju, te vrste koje imaju slabu reprodukcijusku moć (mali broj jaja).

Stoga je nužno smanjivati ribolovne napore u nekim ključnim područjima, te donositi planove upravljanja. Pritom je veliki izazov pronaći pravu ravnotežu aktivnosti koja će osigurati održivost sektora, ali i očuvanje resursa. U kratkoročnom razdoblju, mjere mogu značiti restrikcije i smanjenja, koja dugoročno mogu dati izrazito pozitivne rezultate.

Kakav je položaj hrvatskog ribarstva u okviru članstva u Europskoj uniji?

Hrvatska je već pripremila i provela i niz tehničkih mjera - primjerice, uspostavu iskrcajnih mjesta i određivanje luka iskrcaja kao i podršku ribarima i mehanizam kontrole i nadzora količina ulova. Pred nama je uspostava sustava za provedbu mjera financiranja iz sredstava Unije, te uspostava dijaloga i načina distribucije informacija između administracije i sektora. Nužne mjere koje treba provesti su i nepovećavanje ribolovnog napora, zaštita posebno osjetljivih područja, preispitati minimalne lovne dužine, korištenje selektivnijih tipova ribolova, promjene oka na mrežama i uspostaviti monitoring prema DCF-u /Data Collection Framework/. Jadran je od strateškog značaja za Republiku Hrvatsku. Hrvatska mora izdvajati dostatno nacionalnih sredstava u istraživanje i zaštitu Jadrana kako bi ulagala u budućnost. Bez obzira na sve tekuće probleme i potencijalne opasnosti, ja sam ipak optimist s vjerkom da ćemo svi zajedno u tome uspjeti.

Bogata znanstvena produkcija

Prof. dr. sc. Jakov Dulčić rođen je 1963. u Splitu. Znanstveni je savjetnik u trajnom zvanju iz područja prirodnih znanosti (polje: biologija, grana: zoologija) na Institutu za oceanografiju i ribarstvo u Split, na kojem je zaposlen od 1989. godine. Voditelj je Laboratorija za ihtiologiju i priobalni ribolov. Redoviti je profesor na preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima Sveučilišta u Splitu, Dubrovniku i Zagrebu. Glavni je i odgovorni urednik znanstvenog časopisa Acta Adriatica kojeg izdaje Institut za oceanografiju i ribarstvo. Do danas je kao autor i koautor objavio više od 300 znanstvenih i stručnih radova od čega 155 u časopisima citiranim u WoS bazi podataka (Web of Science) što ga čini jednim od najproduktivnijih i najkvalitenijih znanstvenika iz područja morske biologije ne samo u Hrvatskoj već i u svjetskim razmjerima. Radovi su mu citirani 881 puta (prema WoS-u All Databases), a utvrđeni H-index iznosi 14.

Vodio je brojne međunarodne i domaće projekte te organizirao više međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih skupova, simpozija i radionica. Član je više nacionalnih i međunarodnih društava: Znanstvenog vijeća za prirodnoznanstvena istraživanja Jadrana pri HAZU, Znanstvenog vijeća za pomorstvo (Sekcija za morsku tehnologiju) pri HAZU, Europskog ihtiološkog društva (EIS), Francuskog ihtiološkog društva (SFI), Hrvatskog ihtiološkog društva (HID), CIESM team of experts on the Exotic Fish Species in the Mediterranean working group (Međunarodna ekspertna grupa za egzotične ribe Mediterana pri Međunarodnom povjerenstvu za znanstveno istraživanje Mediterana) te Hrvatskog biološkog društva (HBD).

Koliko je koje ribe u Jadranskom moru?

Sobzirom da je vjerodostojnost i točnost ribarstvene statistike u cijelom Jadranskom moru vrlo slaba, podaci dobiveni ovim istraživanjem su jedini podaci pogodni za opisivanje i procjenu stanja pridnenih resursa

Piše:

NEDO VRGOČ

Corrado Piccinetti, Nedo Vrgoč, Bojan Marčeta i Chiara Manfredi autori su monografije „Stanje pridnenih resursa Jadranskog mora“ Instituta za Oceanografiju i ribarstvo. Cilj je monografije, tiskane prošle godine, pridonijeti boljem poznavanju recentnog stanja populacija najvažnijih vrsta koje se javljaju u kočarskim lovinama u srednjem i sjevernom Jadranu, što je preduvjet za uspostavu djelotvornih mjera gospodarenja. U radu se obrađuju najzastupljenije vrste riba (hrskavičnjača i koštunjača), glavonožaca i rakova u kočarskim lovinama s obzirom na učestalost pojavljivanja i zastupljenost (brojčanu i masenu) u lovinama. Analize su načinjene na osnovu biološkog materijala prikupljenog tijekom više-godišnjih istraživanja u okviru međunarodnog programa MEDITS (Mediterranean International Trawl Survey Programme) u kojem sudjeluju sve europske zemlje Mediterana. Sva terenska istraživanja i obrada podataka se odvijaju unificiranom metodologijom na cijelom istraživanom području, a podatci se pohranjuju u zajedničkoj bazi.

78 različitih vrsta

U radu je ukupno obrađeno 78 različitih vrsta (riba, glavonožaca i rakova), što uključuje i najzastupljenije pelagične vrste koje se u kočarskim lovinama nalaze kao neciljani ulov. Obrada je uključivala izradu GIS mapa, i to: mape brojčane rasprostranjenosti pojedinih vrsta (mape maksimalne rasprostranjenosti i mape stalne rasprostranjenosti), mape masene rasprostranjenosti vrsta, te za najvažnije vrste i mape rasprostranjenosti nedoraslih primjeraka (što omogućuje lociranje rastilišta vrste). Za analizirane vrste prikazane su seri-je podataka od 1996. do 2010. go-

dine o učestalosti pojavljivanja vrsta, kretanju indeksa biomase i brojnosti (abundancije), te za najvažnije vrste kretanje indeksa brojnosti nedoraslih i zrelih primjeraka, te prikaz dužinskih frekvencija.

MEDITS

Program MEDITS je najvažniji izvor podataka o recentnom stanju pridnenih resursa u Jadranskom moru. Iznimna vrijednost ovog istraživanja jest što pokriva područje čitavog Jadranskog mora koristeći ujednačenu metodologiju uzorkovanja i analize podataka. Ta-

Nedo Vrgoč

koder, s obzirom da je vjerodostojnost i točnost ribarstvene statistike u cijelom Jadranskom moru vrlo slaba, podaci dobiveni ovim istraživanjem (neovisno o ribarstvu) su jedini podaci pogodni za opisivanje i procjenu stanja pridnenih resursa. Kroz povijest, ali i u novije vrijeme, objavljeni su brojni radovi o stanju pridnenih resursa Jadranskog mora, ali većina njih u znanstvenim časopisima i „znanstvenim jezikom“. Malo je objavljenih radova o stanju obnovljivih pridnenih resursa opisanih na osnovu znanstvenih podataka, ali koristeći se običnim jezikom, razumljivim ribarima i ostalim zainteresiranim dionicima u ribarstvu. Osnovni cilj ovog rada je davanje najvažnijih informacija o stanju pridnenih resursa u Jadranskom moru u najnovije vrijeme (rasprostranjenosti trendovi stanja) prvenstveno ribarima, ali i širim zainteresiranim krugovima.

Prevladava negativni trend

Učestalost pojavljivanja većine vrsta pokazuje izrazita variranja, desetak vrsta pokazuje porast učestalosti pojavljivanja, dok dvadesetak vrsta pokazuje smanjenje područja rasprostranjenosti.

Ukoliko se promatra kretanje indeksa brojnosti, samo jedna vrsta pokazuje permanentan porast biomase – škrapun (Scorpaena porcus), petnaest vrsta jasan negativan trend, a sve ostale pokazuju fluktuacije u vrijednostima među godinama, ali bez jasnog trenda.

Slična je situacija i s indeksom biomase: samo dvije vrste (lignjun i škrapun) pokazuju pozitivan trend, dok dvadeset drugih vrsta pokazuje jasan pad indeksa biomase. Ostale ulovljene vrste pokazuju izrazita fluktuiranja većine parametara u istraživanom razdoblju, bez jasnog trenda. Općenito, u pridnim (kočarskim) ulovima u Jadranskom moru prevladavaju mlađe jedinke (O., 1. i 2. godine starosti) što rezultira velikim

fluktuacijama u brojnosti i biomasi pojedinih vrsta unutar godine i među godinama. Ove visoke fluktuacije posljedica su promjena intenziteta novčenja, što je snažno povezano i s hidrografskim prilikama u moru, ali i s ribolovnim naporom. Iskorištavanje pridnenih resursa u Jadranskom moru obavlja se uobičajeno s više vrsta ribolovnih alata (istu vrstu se lovi različitim alatima i koristeći različite načine ribolova), što dovodi do vrlo važnog kumulativnog, kompetitivnog i sinergičnog učinka različitih alata. Jadransko more je razmjerno malo more i većina stokova je široko rasprostranjena po cijelom njegovom području. Zbog toga su u većoj ili manjoj mjeri svi komercijalno važni stokovi biološki jedinstveni, ali ih ekonomski dijele ribolovne flote različitih zemalja. Istodobno, ribolovni napor i mjere regulacije ribolova se bitno razlikuju u različitim dijelovima Jadrana, što se direktno odražava na recentno stanje stokova, a ima i jak utjecaj na mogućnost uspostavljanja dugoročno održivog gospodarenja i zaštite obnovljivih resursa.

Potreba za sustavnim praćenjima resursa

Na osnovu rezultata prikazanih u monografiji, jasno je kako treba nastaviti i poboljšati suradnju između svih zemalja sudionica u ribolovu u Jadranskom moru, te uspostaviti programe trajnog i sustavnog praćenja stanja resursa. Postojanje ispravnog i detaljnijeg opisa stanja obnovljivih resursa, kao i ribolovnog napora kojem su izloženi, ključni su preduvjeti za uspostavu djelotvornih mjera regulacije ribolova i zaštite resursa. Upravo program MEDITS je veliki iskorak u tom smjeru i dokaz kako je suradnja među svim zemljama koje ribare u Jadranskom moru ne samo moguća, nego i neophodna, ukoliko želimo razumno gospodariti i sačuvati resurse za generacije koje dolaze.

Podloga za racionalno gospodarenje resursima

Monografija „Stanje pridnenih resursa Jadranskog mora“ predstavlja jedinstven rad u našoj stručnoj ribarstvenoj literaturi. Ona je rezultat dugogodišnjeg praćenja stanja u kočarskim naseljima u Jadranskom moru (1996.-2010.) u okviru međunarodnog projekta MEDITS. (...) U Jadranskom moru rađeno je sjeverno od poveznice Monte Gargano – granica između Hrvatske i Crne Gore na 10 – 500 m dubine. Monografija (...) daje potpunu sliku recentnog stanja i promjena demerzalnih resursa Jadranskog mora. Njena je posebna vrijednost što je izrađena na 15-godišnjem kontinuiranom istraživanju širokog područja Jadrana, pa se svi trendovi, koji se analizom prikupljenih podataka prikazuju, mogu

smatrati vjerodostojnim i indikativnim. Ovom monografijom je po prvi put za Jadransko more dana solidna, cjelovita i znanstveno utemeljena podloga za racionalno gospodarenje demerzalnim resursima. To je zapravo i cilj ovog izdanja. Nadajmo se da će ono bitno utjecati na donošenje pozitivnih zakonskih i podzakonskih propisa u vezi kočarskog ribolova u svim zemljama koje iskorištavaju demerzalna bogatstva Jadrana, a koje su sudionice ovih istraživanja. Pored toga, monografija će biti nezaobilazna podloga za sva daljnja ribarstveno-biološka izučavanja ciljanih vrsta, razumijevanja bioraznolikosti jadranske ihtiofaune u cjelini, te njegovih karakterističnih dijelova. IZ PREGOVORA PROF. DR. SC. IVANA JARDASA

promocije

Medicinski
fakultet

26.srpnja. 2013.

50

doktora
medicine

ODLUKA O POSTUPKU IZBORA ČLANOVA SENATA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Na 86. sjednici Senata Sveučilišta u Splitu, održanoj dana 17. srpnja 2013. godine, pod točkom 4. dnevnog reda donesena je sljedeća odluka:

I. BIRAČKO PRAVO

Na temelju čl. 16. st. I. Statuta Sveučilišta u Splitu (dalje: Sveučilišta), a u svezi čl. 58. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i čl. 15. i 16. Statuta Sveučilišta u Splitu, pokreće se postupak izbora sljedećih kategorija članova Senata Sveučilišta u Splitu (dalje: Senata), a koji postupak će se provesti na sljedeći način:

- izborne kategorije: A) redoviti profesori biraju iz svojih redova (svog područja znanosti ili područja umjetnosti) po jednog redovitog profesora u sljedećim kategorijama: A1 – redoviti profesori iz područja prirodnih znanosti, A2 – redoviti profesori iz područja tehničkih znanosti, A3 – redoviti profesori iz područja biomedicine i zdravstva, A4 – redoviti profesori iz područja biotehničkih znanosti, A5 – redoviti profesori iz područja društvenih znanosti, A6 – redoviti profesori iz područja humanističkih znanosti, A7 – redoviti profesori iz područja umjetnosti, A8 – redoviti profesori iz interdisciplinarnih područja znanosti, A9 – redoviti profesori iz interdisciplinarnih područja umjetnosti; B) izvanredni profesori, docenti, suradnici (asistenti i viši asistenti; uključujući i znanstvene novake) i zaposlenici u nastavnim zvanjima biraju iz svojih redova jednog člana; C) ostali zaposlenici (nenastavno osoblje) biraju iz svojih redova jednog člana.

- uvjeti za birače i kandidate: 1. birači i kandidati mogu biti samo one osobe koje su u radnom odnosu (puno ili nepuno; neodređeno ili određeno radno vrijeme) sa Sveučilištem ili s njegovom sastavnicom; 2. ne može biti kandidat: član Senata po funkciji, prorektor ili predstavnik sindikata u djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja koji sudjeluje u radu Senata.

II. POVJERENSTVO ZA IZBOR

1. Na temelju čl. 16. st. 2. Statuta Sveučilišta u Splitu imenuje se Povjerenstvo za izbor članova Senata (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) u sljedećem sastavu: prof. dr. sc. Dragan Bolanča, predsjednik, prof. dr. sc. Jozo Čizmić, član, mr. sc. Jelena Gladović, dipl. iur., član, Tonči Zakarija, dipl. iur., član, a član Marin Ajduk, univ. bacc. ing., student, imenovan je od Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu.

2. Ovlašćuje se Rektor/Studentski zbor Sveučilišta u Splitu da u slučaju spriječenosti nekog od članova Povjerenstva imenuje zamjenu za istoga.

3. Sjedište Povjerenstva je Split, Livanjska 5.

III. OBJAVA OVE ODLUKE I POSTUPAK KANDIDIRANJA

1. Ova odluka treba se objaviti dana 26. kolovoza 2013. godine na svim službenim oglasnim pločama i službenim internetskim stranicama Sveučilišta i sastavnica Sveučilište te se smatra da je upravo tada i objavljena.

2. Kandidature za članove Senata se podnose isključivo putem pošte preporučeno ili na protokol Rektorata u pisanom obliku s potpisom kandidata (isključeni e-mail, telefaks i sl.) u roku od 15 dana od dana objave ove odluke.

3. Kandidat se može predložiti isključivo sam odnosno ne može ga predložiti druga fizička ili pravna osoba.

4. Povjerenstvo će utvrditi liste kandidata i utvrđene liste dostaviti Sveučilištu radi objave na službenoj oglasnoj ploči i službenoj internetskoj stranici Sveučilišta, a Sveučilište će ih elektroničkim putem dostaviti i sastavnicama kako bi ih one objavile istog dana na svojim službenim oglasnim pločama i službenim internetskim stranicama. Smatra se da su sastavnice objavile liste kandidata onog dana kad su im iste elektroničkim putem poslale od strane Sveučilišta

IV. BIRAČKI POPISI

1. Rektor će Povjerenstvu do dana 26. kolovoza 2013. godine dostaviti biračke popise s numeriranim biračima po svim sastavnicama/Rektoratu, po svim kategorijama birača koje postoje na sastavnicama/Rektoratu.

2. Zaposlenici koji su u kumulativnom radnom odnosu na više sastavnica/Rektoratu su na biračkom popisu isključivo one sastavnice/Rektorata gdje su zaposleni u pretežitom dijelu nepunog radnog vremena, a ako su zaposleni na više sastavnica/Rektorata u jednakom omjeru nepunog radnog vremena, onda su isključivo na biračkom popisu one sastavnice/Rektorata kod koje im se nalazi radna knjižica.

3. Ako na sastavnici/Rektoratu dođe do promjena koje mogu utjecati na popis birača, iste promjene čelnik sastavnice/rektor dužan je dostaviti izravno Povjerenstvu najkasnije do isteka roka za podnošenje kandidatura kako bi se ažurirali birački popisi.

V. BIRAČKI ODBORI I BIRAČKA MJESTA

1. Imenuju se birački odbori od tri (3) člana u kako slijedi:

- **Birački odbor 1** u sljedećem sastavu: Alma Duplančić, dipl. iur., predsjednica, Saša Delić, dipl. iur., član i Merica Milković, dipl. iur., član.

- **Birački odbor 2** u sljedećem sastavu: mr. sc. Tea Knez, dipl. iur., predsjednica, Maja Kuzmanić, dipl. iur., član i Franka Babić, prof., član.

2. Ovlašćuje se Rektor da u slučaju spriječenosti nekog od članova biračkog odbora imenuje zamjenu za istoga.

3. Biračka mjesta za glasanje su:

Biračko mjesto 1 – Sveučilišna knjižnica u Splitu, Split, Ruđera Boškovića 31 (Birački odbor 1) na kojem glasuju sljedeće sastavnice Sveučilišta u Splitu:

Ekonomski fakultet u Splitu, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Medicinski fakultet u Splitu, Umjetnička akademija u Splitu, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti u Splitu, Sveučilišni odjel za studije mora u Splitu, Sveučilišni odjel zdrav-

stvenih studija u Splitu, Sveučilišna knjižnica u Splitu, Rektorat Sveučilišta u Splitu.

Biračko mjesto 2 – Prirodoslovno-matematički fakultet u Splitu, Split, Teslina 12 (Birački odbor 2): Filozofski fakultet u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet u Splitu, Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu, Kineziološki fakultet u Splitu, Pravni fakultet u Splitu, Pomorski fakultet u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije u Splitu, Studentski centar u Splitu.

4. Predsjednici biračkih odbora dužni su pripremiti biračko mjesto (glasačka kutija i dr.), pobrinuti se da se tiskaju i službenim pečatom Sveučilišta ovjere glasački listići sukladno biračkim popisima najkasnije do početka glasanja na biračkom mjestu.

VI. POSTUPAK GLASOVANJA

1. Glasovanje za izbor članova Senata održat će se dana 19. rujna 2013. godine od 9 do 17 sati.

2. Cijelo vrijeme glasanja najmanje dva člana biračkog odbora moraju biti nazočna na biračkom mjestu.

3. Odluka Senata o pokretanju postupka za izbor za članove Senata i Odluka Povjerenstva o utvrđenju listi kandidata moraju biti istaknute na vidljivom mjestu ispred biračkog mjesta.

4. Glasuju svi birači koji u vremenu glasanja osobno pristupe biračkom mjestu uz predocjenje javne isprave s fotografijom.

5. Birač može glasovati samo jednim glasačkim listićem.

6. Nakon identifikacije i evidencije birača, biraču koji pristupa biračkom mjestu uručuje se glasački listić.

7. Prije uručjenja glasačkog listića član biračkog odbora za svakog birača koji pristupi glasanju zaokružiti će: na popisu birača broj ispred imena birača; na glasačkom listiću kategoriju u kojoj birač treba glasovati.

8. Glasovanje se obavlja zaokruživanjem rednog broja ispred imena kandidata za kojeg se glasuje i ubacivanjem glasačkog listića u glasačku kutiju.

9. Glasuje se isključivo za jednog (1) kandidata.

10. Nevažecim se smatra: glasački listić na kojem je zaokružen redni broj ispred imena dviju ili više kategorija ili dva i više kandidata; glasački listić koji je ubačen u glasačku kutiju, a nije popunjen; glasački listić koji je tako popunjen da se ne može sa sigurnošću utvrditi za kojeg kandidata i u kojoj kategoriji je glasovano.

11. Nakon zatvaranja biračkih mjesta u 17 sati birački odbori će pregledati i prebrojati glasačke listiće te sastaviti pisano izvješće u kojem za svaku listu kandidata mora biti navedeno: broj birača koji su glasovali, broj nevažecih listića, broj važećih listića, broj glasova koje je dobio pojedini kandidat.

12. Predsjednici biračkih odbora će najkasnije do 18.30 sati Povjerenstvu u Vijećnici Rektorata, Split, Livanjska 5, donijeti sve glasačke listiće, presliku biračkih popisa s evidentiranim pristupnicima glasanju te pisano izvješće potpisano od strane svih članova biračkih odbora.